

สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
เลขที่รับ ๒๕๑๙๘-๙๘/๒๕๖๑
วันที่ ๑๕/๑/๖๑

สัญญาเลขที่ RDG 58S0015

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิต
ของคนตำบลขอนแก่น อ.ทุ่งหัว จ.สตูล

โดย

ปรีดา หมานยวง

และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บทคัดย่อ

การวิจัยหวัข้อรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น อ.ทุ่งหว้า จ.สตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยว (ตำนาน เรื่องราวต่างๆ ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตชาวบ้าน ประเพณีวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์อาหารประจำถิ่น วิถีชีวิตประมงพื้นบ้าน การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของรัฐบาล) แนวคิดและวิธีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ตำบลขอนแก่น และเพื่อหารูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ด้านการบริการ กฎระเบียบ การจัดการทรัพยากรและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว) ตำบลขอนแก่น มีพื้นที่ดำเนินการศึกษา คือ ตำบลขอนแก่น อ.ทุ่งหว้า จ.สตูล ประกอบด้วย หมู่บ้าน 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านขอนแก่นตะวันออก หมู่ที่ 2 บ้านราไวย์ใต้ หมู่ที่ 3 บ้านขอนแก่นตะวันตก หมู่ที่ 4 บ้านราไวย์เหนือ

เป็นการขยับเชื่อมกับยุทธศาสตร์ตำบลที่ประกาศในสมัชชาคนสตูลปี 2557 ว่าด้วย “การพัฒนากลุ่มองค์กรทางสังคม ให้สามารถจัดการสถานการณ์ทางสังคม โดยมีแผนป้องกัน, แก้ไข, ฟื้นฟู และพัฒนา ภายในตำบลขอนแก่นอย่างมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับฐานวัฒนธรรมศาสนา ผ่านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Tourism)” ซึ่งมีเป้าหมาย เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากร วิถีชีวิต วัฒนธรรม และจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ดำเนินการให้บริการการท่องเที่ยวในด้านการบริการที่พัก อาหาร นำเที่ยว โดยให้กลุ่มองค์กรในตำบลมีส่วนร่วมดำเนินการ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ครูภูมิปัญญา ผู้เฒ่า ผู้แก่ ผู้รู้ในชุมชน เป็นกลุ่มเป้าหมายแรก, รองลงมาคือ กลุ่มองค์กรหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น โรงเรียน , โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ, องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น และมีกลุ่มเป้าหมายนอกพื้นที่ คือ เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่เป็นแม่แบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โดยมีบุคคลที่ทรงความรู้มาร่วมแลกเปลี่ยน

ในเก็บรวมข้อมูลการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น นอกจากบทบาทที่วิจัยที่เป็นคนเก็บข้อมูลหลัก การดำเนินการรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้มีการประสานความร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น ทีมวิจัยได้ศึกษาแหล่งท่องเที่ยว ตำนาน เรื่องเล่าต่างๆ ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตชาวบ้าน ประเพณี วัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์อาหารประจำท้องถิ่น วิถีชีวิต

ประมงพื้นบ้านและได้แนวคิดและวิธีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ตำบลขอนแก่นและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษาข้อมูล นำมาสู่การออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และทางทีมวิจัยได้นำข้อเสนอดังกล่าวไปยื่นต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล เพื่อขอใช้พื้นที่อาคารในสวนสาธารณะหาดราไวย์ ที่ตอนนี้ขาดคนดูแลและว่างจากการใช้ประโยชน์ ทางทีมจึงจะขอใช้พื้นที่เพื่อเป็นจุดประสานงาน และอาคารทำการในด้านการจัดการท่องเที่ยว และทางอบจ.สตูลมีมติให้กลุ่มใช้อาคารที่ขอได้ โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า

ส่วนการจัดการสถานที่หลังได้รับอนุมัติ ทางทีมวิจัยมีการเข้าปรับภูมิทัศน์ห้องประชุมโดยรอบภายในมีการซื้ออุปกรณ์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น และมีการจัดคนเข้าดูแลพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ส่งผลพื้นที่สวนสาธารณะหาดราไวย์ที่มีคนจัดการจ้างโดยอบจ.สตูล มีทางกลุ่มเข้ามาร่วมดูแลเพิ่มขึ้น ลดปัญหาการมั่วสุมชิงว้ยรุ่นในพื้นที่ลงระดับหนึ่ง

อีกประการหนึ่ง ทางทีมวิจัยในนามกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขอนแก่น ได้เข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อเรียนรู้และพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทั้งนี้จากการเข้าร่วม ทางสมาชิกทีมวิจัยคือ “อับดุลรอซึก เหมหวัง” ได้รับเลือกเป็นรองประธานเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีบทบาทในการร่วมขับเคลื่อนเครือข่าย และสิ่งสำคัญคือทางกลุ่มได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ 11 ประการ ว่าด้วยการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคม

นอกจากนี้ ทางกลุ่มมีการงทุน และเข้าจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เป็นกลุ่มท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนโยบายประชารัฐ หนึ่งตำบลหนึ่งกลุ่มท่องเที่ยวอีกด้วย

คำนำ

โครงการรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น อ.ทุ่งหัว จ.สตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยว (ตำนาน เรื่องราวต่างๆ ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต ชาวบ้าน ประเพณีวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์อาหารประจำถิ่น วิถีชีวิตประมงพื้นบ้าน การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของรัฐ) แนวคิดและวิธีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ตำบลขอนแก่น และเพื่อหารูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ด้านการบริการ กฎระเบียบ การจัดการทรัพยากรและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว) ตำบลขอนแก่น มีพื้นที่ดำเนินการศึกษา คือ ตำบลขอนแก่น อ.ทุ่งหัว จ.สตูล

เป็นการขยับเชื่อมกับยุทธศาสตร์ตำบลที่ประกาศในสมัชชาคนสตูลปี 2557 ว่าด้วย “การพัฒนากลุ่มองค์กรทางสังคม ให้สามารถจัดการสถานการณ์ทางสังคม ภายในตำบลขอนแก่นอย่างมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับฐานวัฒนธรรมศาสนา ผ่านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Tourism)

จากการศึกษา นำมาสู่การพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยว และการจัดการพื้นที่สาธารณะหาดราไว อันเป็นพื้นที่กลางของคนในชุมชน ก่อให้เกิดการรวมตัว พัฒนาการเรียนรู้ของทีมวิจัยและคนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น และความร่วมมือของทุกภาคส่วน ที่ส่งผลให้เกิดรูปธรรมจากโครงการนี้ขึ้นมา

คณะทีมวิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
บทคัดย่อ	
สารบัญ	
บทที่ 1 ข้อเสนอโครงการ	1
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	19
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	27
บทที่ 5 อภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ	53
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. ประวัติทีมวิจัย	ก
ภาคผนวก ข. ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการประมงและแหล่งทรัพยากร	ข
ภาคผนวก ค. รายละเอียดกิจกรรม	จ

บทที่ 1

ข้อเสนอโครงการ

โครงการ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขนคลาน อ.ทุ่งหว้า จ.สตูล

หลักการและเหตุผล

ตำบลขนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล มีอาณาเขตติดกับทะเลอันดามัน ตำบลทุ่งบุหลัง อ.ทุ่งหว้า, ตำบลนาทอน อ.ทุ่งหว้า, ตำบลแหลมสน อ.ละงู ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพเป็นที่ราบ ประกอบด้วยพื้นที่ทำการเกษตร และพื้นที่ป่าชายเลนตลอดแนวถนนและแถบชายฝั่ง การปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านขนคลานตะวันออก , หมู่ที่ 2 บ้านราไควใต้ , หมู่ที่ 3 บ้านขนคลานตะวันตก , หมู่ที่ 4 บ้านราไควเหนือ จำนวนครัวเรือน 619 ครัวเรือน ประชากรจำนวนทั้งสิ้น 2,547 คน นับถือศาสนาอิสลามกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง รองลงมาคือ ทำนา (เพื่อการบริโภคในครัวเรือน) ทำสวนมะพร้าว สวนปาล์ม ปลูกพืชหมุนเวียน เลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลากระชัง ค้าขาย รับจ้าง โดยมีอาชีพที่พึงพิงฐานทรัพยากรหลัก 3 ส่วน คือ ทะเล , ป่าชายเลน และชายหาด

แหล่งทรัพยากรที่สำคัญ ได้แก่ ชายหาดราไคว ยาว 4.5 ก.ม. ติดหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 4 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล มีการสร้างสวนสาธารณะ งบประมาณ 13 ล้านบาทเมื่อปี 2549 ภายในมีอาคาร 3 หลัง เป็นห้องประชุม 1 หลัง ห้องกระจก 1 หลัง เวทีกิจกรรม 1 ลาน มีการจ้างคน 1 คน วันละ 200 บาท ทำความสะอาด), ป่าชายเลน มีเนื้อที่ 5,654 ไร่ ขึ้นอยู่กับสถานีพัฒนาป่าชายเลนที่ 37 (มีกฎระเบียบในการจัดการป่าชายเลน) นอกจากนี้ยังมี ลำคลองสายหลัก 3 สาย คือ คลองดุกัง คลองวังวน คลองราไคว ทั้ง 3 คลองเชื่อมโยงกัน และเชื่อมต่อกับพื้นที่ตำบลทุ่งบุหลัง ตำบลนาทอน และตำบลแหลมสน

คนตำบลขนคลานมีอาชีพที่สัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรทางธรรมชาติตลอดทั้งปี แสดงถึงคุณค่าทางทรัพยากรที่เอื้อประโยชน์ต่อคนในชุมชน แต่ที่ผ่านมา ตำบลขนคลาน มีการประกอบอาชีพด้านประมงชายฝั่ง โดยการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดประเภทและผิดกฎหมายของคนบางกลุ่มที่มุ่งสร้างแต่กำไรโดยไม่คำนึงถึงความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สร้างความเสื่อมโทรมและความล่มสลายต่อระบบนิเวศน์ทางทะเล มีการลักลอบ ลาก/คราดหอย การรุกร้าแนวเขตของเรือวนลากขนาดใหญ่ (เรือประมงพาณิชย์ประเภททวนลากคู่และลากเดี่ยว) เป็นการทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อนที่ยังไม่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจพอ และยังทำลายเครื่องมือของพี่น้องประมงชายฝั่งอีกต่างหาก

นอกจากนั้น ยังมีการทำโป๊ะน้ำลึก โพงพาง อวนล้อมประกอบเครื่องปั่นไฟ ยาเบื่อ กากชา การปล่อยน้ำเสียและของเสียจากบ่อกุ้งลงสู่แม่น้ำ ลำคลองที่ไหลออกสู่ทะเลเหล่านี้เป็นต้น ล้วนเป็นกระบวนการทำลายความมั่นคงและทำลายแหล่งอาหารของชุมชนและอาจนำมาสู่การล่มสลายของชุมชนประมงชายฝั่ง

ปี 2541 ชาวบ้านจึงมีการรวมตัว เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยความร่วมมือของชาวบ้านใน “ชุมชนกับชมรมชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดสตูล” มีการเปิดเวทีทำความเข้าใจกับแกนนำชุมชน กระบวนการรวมกลุ่มและประโยชน์ที่จะได้จากการรวมกลุ่มปี 2549 มีการรวมตัวเพื่อทำกลุ่มสวัสดิการชุมชน โดยเริ่มต้นจากการที่ชาวบ้านสมทบทุนสมาชิกจำนวน 10 บาท ต่อคน ต่อเดือน ขณะที่รัฐจ่ายเงินอุดหนุนในอัตรา 10 บาท ต่อคนต่อเดือน

ปี 2550 ได้เริ่มจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน ภายใต้ความร่วมมือของสถาบันพัฒนาการเมือง (พอช.) โดยมีกลุ่มองค์กรที่มาจดแจ้ง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแพชุมชน กลุ่มอาชีพ และอื่นๆ มีสมาชิกสภาจำนวน 34 คน จาก 4 หมู่บ้าน มาเป็นกรรมการดำเนินงาน ขยายการดำเนินงานสู่การจัดการที่ดิน ซึ่งเป็นการหาทางออกกรณีพื้นที่ชาวบ้านทับซ้อนกับพื้นที่ป่าชายเลน การจัดการที่อยู่อาศัย การตั้งรับมือภัยพิบัติ การจัดการทะเลเพื่อเป็นแหล่งความมั่นคงทางด้านอาหาร

ที่ผ่านมา มีอาสาสมัครราษฎรร่วมรัฐช่วยดูแลทรัพยากร อาทิ ทะเลมีราษฎรอาสาพิทักษ์ทะเล และชายฝั่ง(รสทช) หมู่บ้านละ 10 คน จำนวน 4 หมู่บ้าน ทำหน้าที่เฝ้าระวังทะเลและชายฝั่ง ตรวจลาดตระเวน มีกิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ, มีกลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์รักษาสีงแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม) หมู่บ้านละ 9 คนสังกัดของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัด(ทสจ.) , มีอาสาสมัครพิทักษ์ป่าชายเลนหมู่ที่ 1 จำนวน 9 คน ทำหน้าที่ลาดตระเวน ตรวจตรา ปลูกป่าเนื่องในวันสำคัญ

ต.ชอนคลาน มีชายหาดราไว ติดกับทะเลอันดามัน เป็นพื้นที่ชายหาดที่มีความยาว 4.5 กิโลเมตร มีทิวสนบริเวณชายหาด ที่เหมือนชายหาดทั่วไปในพื้นที่จังหวัดสตูล คนในพื้นที่มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชายหาดแห่งนี้มาอย่างต่อเนื่อง การปลูกต้นไม้เพื่อเป็นร่วมเงา การเก็บขยะจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ และการลาดตระเวนรักษาความปลอดภัย และได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลก่อสร้างอาคารรองรับนักท่องเที่ยว ใช้สำหรับการประชุม มีลาน มีห้องน้ำ ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2543 การใช้ประโยชน์พื้นที่ ชุมชนจะเข้าไปทำกิจกรรม หรือการประชุมระดับตำบล และรองรับนักท่องเที่ยวมาเที่ยวแบบเข้ามาเย็นกลับ รวมถึงการจัดกิจกรรมของหน่วยงานในบางโอกาส

อีกมุมหนึ่งอาคารที่ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดสร้างขึ้น ยังกลายเป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น มีการทะเลาะวิวาท ช่มชู้มโหมโรง ในช่วงเวลากลางคืน และมีการทำลายทรัพย์สิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง จนองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องนำงบประมาณมาซ่อมแซม และก่อสร้างเพิ่มเติม ถึงแม้ว่าสร้างซ่อม

ใหม่หาใช้ปัญหาเดิมจะหมด เพราะชุมชนไม่มีส่วนร่วมเข้าไปจัดการ ไม่มีอำนาจจัดการพื้นที่อย่างเต็มรูปแบบสิ่งก่อสร้างอาคารดังกล่าวก็ยิ่งทรุดโทรม และเป็นแหล่งมั่วสุม เป็นปัญหาของคนในตำบลมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน

เนื่องจากว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ถึงแม้จะมีการจ้างคนในชุมชน 1 คน มีหน้าที่ทำความสะอาดอาคาร กวาดขยะ คนคนเดียวไม่สามารถดูแลสถานที่ได้อย่างทั่วถึง ไม่มีเวรยามเฝ้าในยามวิกาล

ในการประชุมสมัชชาคนสตูล ทางเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลได้จัดทำข้อเสนอต่อจังหวัด ในเรื่องการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว “ต้องสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในพื้นที่ เพื่อสร้างระบบจัดการตั้งแต่เริ่มต้น แนวคิดและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเจ้าของและหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุน” การส่งเสริมการท่องเที่ยวแทนที่ชุมชนได้รับโอกาสจากการท่องเที่ยวในด้านการพัฒนาชุมชน การสร้างรายได้เสริม การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความสามัคคี กลับสร้างความลำบากหนักใจกับปัญหาที่ตามมา รวมถึงชุมชนถูกมองในแง่ลบจากสายตานักท่องเที่ยวภายนอกที่เข้ามา “ชุมชนมีของดีที่หน่วยงานรัฐสร้างให้แต่ชุมชนไม่มีการจัดการ” จากข้อเสนอดังกล่าว ตำบลขอนคลานเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดสำหรับข้อเสนอนี้

จากกรณีข้างต้นตำบลขอนคลานมีทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นชายหาด ทะเล ลำคลอง ภูมิปัญญา และมีสถานที่ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งยังขาดองค์ความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพย์สินที่เป็นของรัฐ

การนำเครื่องมือ “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน” (CBT) จะเป็นการพัฒนาตำบล ในด้านการบริการนักท่องเที่ยว เช่น เรือนำเที่ยว อาหาร ที่พัก มัคคุเทศก์ อาหารแปรรูป และการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น ชายหาด ทะเล ลำคลอง ภูมิปัญญา และทรัพย์สินที่เป็นของรัฐ อันเป็นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ “การท่องเที่ยว” ที่ช่วยสร้างกฎระเบียบ สร้างคนรุ่นใหม่ ดูแลประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดการพื้นที่ เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากร การจัดการเรื่องทะเล แหล่งอาหาร

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขอนคลาน จึงเป็นการขยับเชื่อมกับยุทธศาสตร์ตำบลที่ประกาศในสมัชชาคนสตูลปี 2557 ว่าด้วย “การพัฒนากลุ่มองค์กรทางสังคม ให้สามารถจัดการสถานการณ์ทางสังคม โดยมีแผนป้องกัน,แก้ไข,ฟื้นฟู และพัฒนา ภายในตำบลขอนคลานอย่างมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับฐานวัฒนธรรมศาสนา ผ่านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Tourism)” ซึ่งมีเป้าหมาย เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเพื่อ

พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากร วิถีชีวิต วัฒนธรรม และจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ดำเนินการให้บริการการท่องเที่ยวในด้านการบริการที่พัก อาหาร นำเที่ยว โดยให้กลุ่มองค์กรในตำบลมีส่วนร่วมดำเนินการ จากที่ม้างกล่าวเป็นที่มาของการเสนอโครงการ “รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูล” อันเป็นการเชื่อมประสานชุมชนจัดการตนเองอย่างเป็นรูปธรรมในอนาคต.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยว (ตำนาน เรื่องราวต่างๆ ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตชาวบ้าน ประเพณีวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์อาหารประจำถิ่น วิถีชีวิตประมงพื้นบ้าน การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของรัฐ) แนวคิดและวิธีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ตำบลขอนแก่น
2. เพื่อหารูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ด้านการบริการ กฎระเบียบ การจัดการทรัพยากรและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว) ตำบลขอนแก่น

คำถามหลัก

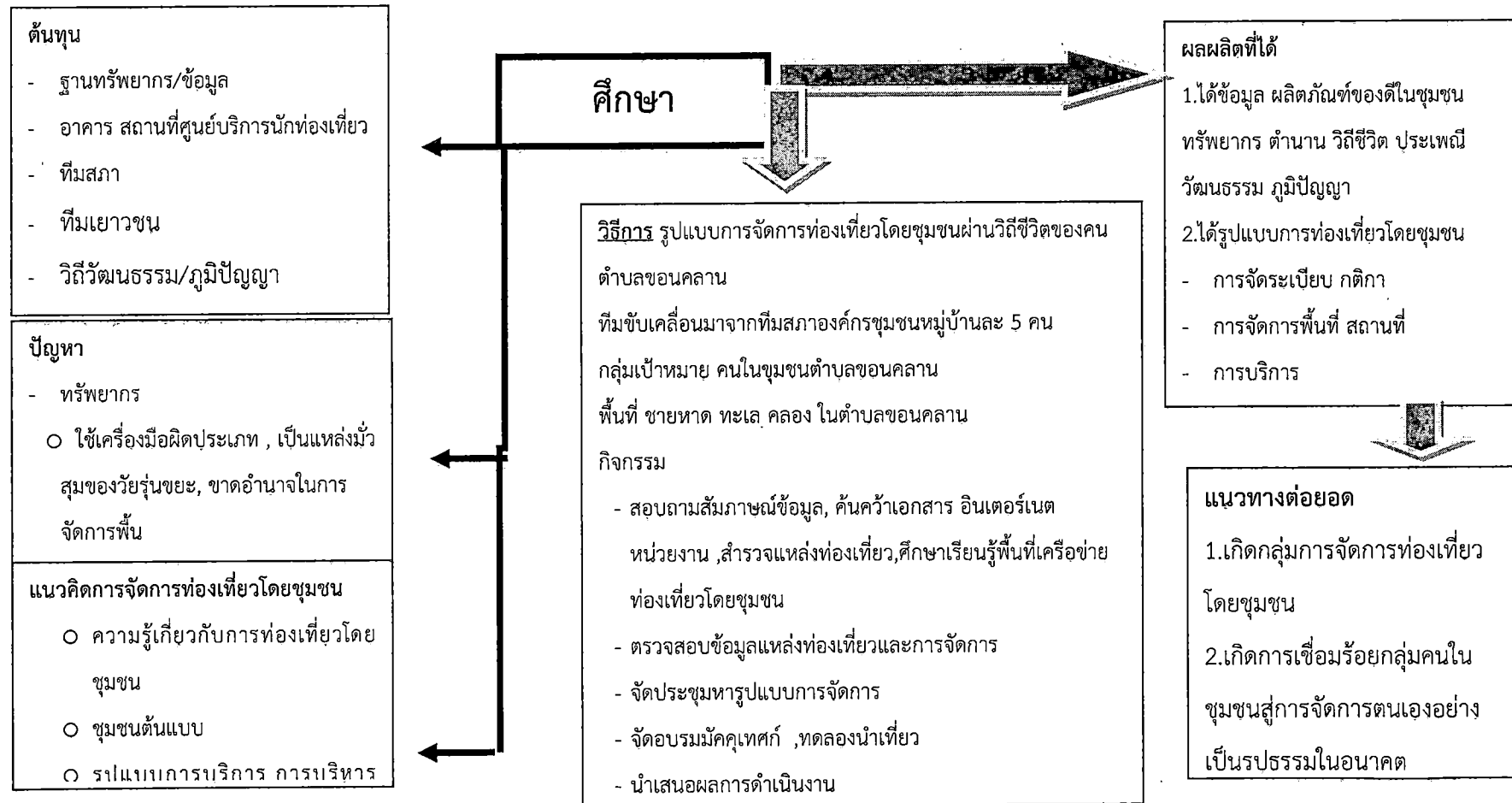
การพัฒนาแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูลได้อย่างไร

คำถามรอง

- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลขอนแก่นที่สามารถพัฒนาสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีอะไรบ้าง อย่างไร?
 - ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตประมงพื้นบ้าน ต.ขอนแก่นที่สามารถพัฒนาสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีอะไรบ้าง อย่างไร?
 - ผลิตภัณฑ์ อาหาร (ของดี ของอร่อย)ที่สามารถพัฒนาสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีอะไรบ้าง อย่างไร?
 - ทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถพัฒนาสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีอะไรบ้าง อย่างไร?

- ประวัติศาสตร์เรื่องเล่าของบ้านขอนแก่น ไร่ไผ่ ที่สามารถพัฒนาสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีอะไรบ้าง อย่างไร?
- การมีส่วนในการจัดการทรัพย์สินของรัฐเป็นอย่างไร
 - ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอะไรบ้าง
 - แนวทางที่ชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นอย่างไร
- รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขอนแก่นเป็นอย่างไร?
 - ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีอะไรบ้าง อย่างไร?
 - ชุมชนต้นแบบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีที่ไหนบ้าง อย่างไร?
 - รูปแบบการบริการ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีอะไรบ้าง อย่างไร?
 - รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่นเป็นอย่างไร?

กรอบแนวคิดโครงการวิจัยรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลตำนาน เรื่องราวต่างๆ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์อาหารประจำถิ่น วิถีชีวิตประมงพื้นบ้านตำบลขนคลาน
2. ได้รูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขนคลาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่ใช้ประกอบการศึกษาข้อมูล ทางที่วิจัยได้ใช้เอกสารประกอบโดยแบ่งออกเป็น 3 ชุดข้อมูลคือ 1.เอกสารบริบทชุมชนตำบลขอนแก่น , 2. เอกสารว่าด้วยการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ มีข้อมูลที่สามารถจำแนกเป็นชุดประกอบการดำเนินโครงการ ดังนี้

1. บริบทตำบลขอนแก่น

จากเอกสาร “สภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น, พอช. 2558”อ้างถึงบริบทชุมชนตำบลขอนแก่นว่า “ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูล มีพื้นที่ทั้งหมด 12.7 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,942 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 5,000 ไร่ อาณาเขตของตำบลขอนแก่น ทิศเหนือติดกับคลองวังวน ตำบลทุ่งบุหลัง อำเภอทุ่งหัว ทิศใต้ติดกับตำบลแหลมสน อำเภอละงู ทิศตะวันออกติดกับตำบลนาทอน อำเภอทุ่งหัวและทิศตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน

ลักษณะภูมิประเทศและเขตการปกครอง มีสภาพเป็นที่ราบ ประกอบด้วยพื้นที่ทำการเกษตร และพื้นที่ป่าชายเลนตลอดแนวถนนและแถบชายฝั่ง ตำบลขอนแก่นแบ่งการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 619 ครัวเรือน ประชากรจำนวนทั้งสิ้น 2,547 คน มีรายละเอียดดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านขอนแก่นตะวันออก จำนวน 106 ครัวเรือน ประชากรรวม 426 คน

หมู่ที่ 2 บ้านราไไใต้ จำนวน 165 ครัวเรือน ประชากรรวม 662 คน

หมู่ที่ 3 บ้านขอนแก่นตะวันตก จำนวน 183 ครัวเรือน ประชากรรวม 757 คน

หมู่ที่ 4 บ้านราไไเหนือ จำนวน 166 ครัวเรือน ประชากรรวม 702 คน

การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ คือ อาชีพประมงชายฝั่ง รองลงมาคือ ทำนา (เพื่อการบริโภคในครัวเรือน) ทำสวนมะพร้าว สวนปาล์ม ปลูกพืชหมุนเวียน เลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลากระชัง ค้าขาย รับจ้าง

การคมนาคมมีถนนสายหลัก ท่าศิลา – บ้านราไไ – บ้านตันหยงลำน้อย ถนนสายขอนแก่น – ทุ่งบุหลัง ถนนหินลูในตำบลจำนวน 9 สายและถนนคอนกรีต จำนวน 15 สาย

โรงสีข้าว	จำนวน	2	แห่ง
แพปลา / ร้านค้า	จำนวน	26	แห่ง
โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน	2	แห่ง
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	จำนวน	1	แห่ง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน	2	แห่ง
ศูนย์อบรมจริยธรรมประจำมัสยิด	จำนวน	3	แห่ง
ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	จำนวน	1	แห่ง
มัสยิด	จำนวน	3	แห่ง
สถานีอนามัยประจำตำบล	จำนวน	1	แห่ง
ป้อมยามตำรวจชุมชน	จำนวน	1	แห่ง

ปัญหาการประกอบอาชีพในตำบลชนอนคลาน มี ด้านประมงชายฝั่ง คือ การใช้เครื่องมือประมงที่ผิดประเภทและผิดกฎหมายของคนบางกลุ่มที่มุ่งสร้างแต่กำไรโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สร้างความเสื่อมโทรมและความล้มสลายต่อระบบนิเวศน์ทางทะเล การลักลอบ ลาก/คราดหอย การรุกรานแนวเขตของเรืออวนลากขนาดใหญ่ (เรือประมงพาณิชย์ประเภทอวนลากคู่และลากเดี่ยว) เป็นการทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อนที่ยังไม่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจพอ และยังทำลายเครื่องมือของพี่น้องประมงชายฝั่งอีกต่างหาก นอกจากนั้น การทำโป๊ะน้ำลึก โพงพาง อวนล้อมประกอบเครื่องปั่นไฟ ยาเบื่อ กากชา การปล่อยน้ำเสียและของเสียจากบ่อกุ้งลงสู่แม่น้ำ ลำคลองที่ไหลออกสู่ทะเลเหล่านี้ เป็นต้น ล้วนเป็นกระบวนการทำลายความมั่นคงและทำลายแหล่งอาหารของชุมชนและอาจนำมาสู่การล้มสลายของชุมชนประมงชายฝั่งได้ในอนาคต

ตำบลชนอนคลานเคยประสบภัยภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ซึ่งได้รับความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน นอกจากภัยที่มีความเสี่ยงต่อคนในชุมชน เช่น มรสุมลมพายุ ซึ่งเป็นภัยที่เกิดขึ้นทุกๆปี และหลายครั้งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินของชาวประมงอย่างมาก ภัยจากยาเสพติด ภัยจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ”

นอกจากนี้“อับดุลรอซิก เหมหวัง” ประธานสภาชุมชนตำบลชนอนคลาน (คนปัจจุบัน) ยังได้บันทึกเอกสารเกี่ยวกับการต่อสู้ของ คน “ ชอนคลาน ”โดยอ้างถึงพัฒนาการของการจัดการทะเลและพื้นที่ชายฝั่ง เมื่อครั้งที่มึปัญหาอวนรุนอวนลาก อันเป็นฐานในการทำงาน ไว้ดังนี้

“ตำบล ขอนคลาน อำเภอ พุ่งหว้า จังหวัด สตุล ในอดีตที่ได้แยกการปกครองตัวเองออกจาก ตำบล พุ่งบุหลังออกมา แบ่งการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านขอนแก่นตะวันออก หมู่ที่ 2 บ้าน ราไวย์ใต้ หมู่ที่ 3 บ้าน ขอนคลานตะวันตก และหมู่ที่ 4 บ้าน ราไวย์เหนือ ประชาชนใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ประกอบอาชีพตามที่แต่ละคนถนัดอยู่อย่างพอเพียง

ปี 2541 ช่วงประมาณกลางปี กระแสหรือข่าวลือเรื่องการรวมกลุ่มของพี่น้องในตำบล / อำเภอ ใกล้เคียงในเรื่องการรวมกลุ่มฟื้นฟู รักษา และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เริ่มมีขึ้น ทำให้หลายๆคนในตำบลขอนแก่นเริ่มสนใจ เริ่มมีการพูดคุยหารือกันอย่างกว้างขวาง และเริ่มมีพี่น้องเราบางส่วน บางคนออกไปสังเกตการณ์และต่อสายสัมพันธ์กับกลุ่มเหล่านั้น ภายใต้การนำของ นาย เอ็น ปาละมาณ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 หรือ (สุนัน) ของพวกเราทุกคน ซึ่งถือว่าเป็น บุชนียบุคคล ที่จุดประกายความเปลี่ยนแปลงให้กับคนในตำบลขอนแก่น มาตราบนานทุกวันนี้ พร้อมทีมงานในขณะนั้นซึ่งประกอบด้วย นายมนัส ลำหาคัด นายเสริม เทศนอก โดยการไปต่อสายสัมพันธ์และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพี่น้องเครือข่ายอ่าวละงู ซึ่งก็มีพี่น้อง หมู่ที่ 1 บ้านหัวหิน นำโดย อีหม่ามเต๊ะยะโต๊ะบู อีหม่ามมัสญิด บ้านหัวหิน เป็นแกนนำ และหมู่ที่ 2 บ้านปากละงู นำโดย นาย ต่ายเต็น บารา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 เป็นแกนนำ

ปี 2542 ช่วงประมาณต้นปี มีการเปิดเวทีทำความเข้าใจกับแกนนำชุมชน หมู่บ้านละ 10 คน ทั้ง 4 หมู่บ้านในตำบล ขอนคลาน รวม 40 คน ณ บริเวณสะพาน ท่าเทียบเรือหมู่ที่ 4 บ้านราไวย์เหนือ ตำบล ขอนคลาน อำเภอพุ่งหว้า จังหวัดสตุล บางหมู่บ้านแกนนำก็ไม่ได้มาตามที่ตั้งเป้าไว้ ในทางกลับกันบางหมู่บ้านมีจำนวนผู้เข้าร่วมมากกว่าที่กำหนดไว้

นับเป็นครั้งแรกซึ่งน่าจะพูดหรือนับได้ว่าเป็นการรวมตัวกันของภาคประชาชน “คนขอนแก่น” เป็นการรวมตัว รวมกลุ่มที่ได้เต็มไปด้วยความหวัง กับความฝันที่อยากจะแก้ปัญหาของตัวเอง อย่างถูกทิศถูกทาง และในยามที่ความมืดของคำคืน วันที่ (จำวันไม่ได้) หลังจากที่ทุกคนได้ปฏิบัติภารกิจของตัวเองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทุกคนได้มารวมตัวกัน ณ.จุดนัดหมาย ทั้งแกนนำที่ได้รับการมอบหมายและพี่น้องชาวบ้านที่สนใจ ทำให้บริเวณสะพานท่าเทียบเรือ หมู่ที่ 4 ราไวย์เหนือมีชีวิตชีวาขึ้นมาทันที พร้อมๆกับการเยือนของพี่น้องจาก อ่าวละงู หลายคนไม่ว่าจะเป็น อีหม่ามเต๊ะยะโต๊ะบู คุณ เอนก พันสกุล ป๊ะพุ่น อย่างดี และคน

อื่นๆอีกหลายคน และพร้อมกับพี่น้องจากอ่าวละงูแล้ว บุคคลที่ควรค่าแก่การจดจำอีกคนหนึ่งก็คือ เจ้าหน้าที่จาก “ โครงการความร่วมมือเพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอันดามัน ” คุณ วังระ ทิพย์ทอง หรือ บังบัว ที่ทุกคนรู้จัก

การมาเยือนของพี่น้องจาก อ่าวละงู และเจ้าหน้าที่อันดามัน กับการทำความเข้าใจถึงกระบวนการรวมกลุ่มและประโยชน์ที่จะได้จากการรวมกลุ่ม และอำนาจในการต่อรอง โดยอาศัยปัจจัยเอื้อ จากรัฐธรรมนูญ ปี 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างมากที่สุด การพูดคุยทำความเข้าใจพร้อมกับฉายภาพหนึ่งให้ดูประกอบการอธิบาย ในขณะเดียวกันอีกมุมหนึ่ง ขบวนการทำลายล้างและกอบโกยทรัพยากรโดยใช้เครื่องมือทำลายล้างประเภท อวนรุน ปฏิบัติการแบบทำหาย เร่งเครื่องยนต์เสียงดังสนั่น ไปทั้งปากอ่าว มันเป็นทั้งแรงบันดาลใจที่จะฟื้นฟู รักษาและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกันก็สร้างความรู้สึกลับค้ำกับการทำลาย และข้อสรุปในเวทีประชุมสร้างความเข้าใจวันนั้น เน้นการสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนรู้ค่าของทรัพยากรที่มี รู้จักการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ไม่เน้นการกอบโกย และเวทีการทำความเข้าใจในเรื่องการรวมกลุ่มฯรักษาทรัพยากรเวทีแรกก็ผ่านไปด้วยดี ทุกคนต่างก็แยกย้ายกลับบ้านและเปี่ยมไปด้วยความหวังในการที่จะ “ให้ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งตนเอง ” เป็นหลัก

มีนาคม 2542 การประชุมเพื่อปรึกษาหารือและวางแนวทางการทำงาน รณรงค์ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีการมอบหมายภารกิจการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ประมง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนราชการระดับ จังหวัดเพื่อขอคำชี้แนะและแนวทางการทำงานของ “กลุ่มประมงพื้นบ้าน ตำบล ขอนคลาน”

วันที่ 25 มีนาคม 2542 กลุ่มประมงพื้นบ้านตำบลขอนแก่น ได้เรียนเชิญท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล มาเป็นประธานเปิดโครงการ/ งานฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง เวลา 09.30 น. ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ท่านสรศักดิ์ สร้อยสนธิ พร้อมคณะเดินทางมาถึงบริเวณงาน พร้อมกับเดินพบปะพูดคุยถาม สารทุกข์สุขดิบและปัญหาภาพรวมของพี่น้องชาวบ้านในตำบลขอนแก่น หลายคนตกใจประหม่า คาดไม่ถึงว่า ท่านผู้ว่าฯจะเดินทางมาด้วยตัวเอง หลายคนคิดว่าอย่างมาก ท่านอาจจะสั่งการให้นายอำเภอท้องที่มาแทน การมาของท่านถือว่าชาวบ้านได้รับเกียรติอย่างสูงแล้ว

คืนวันที่ 26 มีนาคม 2542 พี่น้องชาวประมงพื้นบ้าน ตำบลขอนแก่น จำนวน 12 คน ร่วมกับประมง อำเภอทุ่งหว้า และเจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยเฉพาะกิจ ออกลาดตระเวนตรวจจับเรืออวนรุน

เช่นเคย ปรากฏว่า คำน้ำเหลว จับผู้กระทำผิดไม่ได้แม้แต่ลำเดียว เพราะชาวการออกจับกุมรั่วไหลไปถึงผู้กระทำผิด เมื่อเป็นเช่นนั้นทางกลุ่ม พี่น้อง ประมงพื้นบ้านก็ได้มีการประชุมหารือกันถึงแนวทาง และแผนการทำงาน ในครั้งต่อไป ว่าควรจรรีตรักุมให้มากขึ้น การประสานงานจะต้องแนบเนียนขึ้น

คืนวันที่ 1 เมษายน 2542 พี่น้องประมงพื้นบ้าน จำนวน 20 คน ขอสนับสนุนกำลังจาก ชุดเฉพาะกิจสถานีตำรวจภูธร อำเภอทุ่งหว้า จำนวน 7 นาย ออกลาดตระเวน ตรวจตราเฝ้าระวังเครื่องมือทำลายล้างไม่ให้รุกล้ำชายฝั่งตามปกติ ผลปรากฏว่า สามารถตรวจจับเรือ อวนรุน ที่ทำความผิดได้ทั้งหมดจำนวน 7 ลำ จับผู้กระทำผิดได้ 6 คน ปรากฏว่าเรือส่วนใหญ่เป็นเรือในท้องที่ อำเภอ ละงูและเรืออวนรุนทุกลำที่ชุดลาดตระเวนตรวจจับได้ ได้นำกลับมาชักลากไว้ที่ ตำบล ขอนคลาน เหตุการณ์และผลการปฏิบัติการลาดตระเวนในครั้งนี้ได้สร้างความ ฮือฮา ให้กับพี่น้อง ประมงพื้นบ้าน

วันที่ 8 เมษายน 2542 พี่น้อง กลุ่มประมงพื้นบ้าน จำนวน 12 คน ได้มีการประสานขอกำลังสนับสนุนจากหน่วยเฉพาะกิจ สถานีตำรวจ ภูธรอำเภอ ทุ่งหว้า และเจ้าหน้าที่ ประมงอำเภอ ทุ่งหว้าเป็นหัวหน้าชุด ออกปฏิบัติการลาดตระเวนตรวจจับเครื่องมือทำลายล้างทรัพยากร ทั้งอวนลาก อวนรุน ในพื้นที่ คำน้ำเหลวอีกครั้ง

ประมงพื้นบ้าน ตำบล ขอนคลาน ก็เป็นเพียงเพียง ตัวเล็กๆ ตัวหนึ่งในเครื่องจักรที่มี บทบาทในการขับเคลื่อน ขบวนการต่อสู้ของพี่น้องประมงพื้นบ้าน ในนาม “ชมรมประมงพื้นบ้าน จังหวัด สตูล ” คณะผู้ก่อการที่เดินทางจาก ขอนคลาน สู่ชมรมประมงพื้นบ้าน จ.สตูลในขณะนั้นมีหลายคนในยุคเริ่มแรก เช่น คุณ สมเดช นิยมเดชา (กรรมการสมาพันธ์ประมงพื้นบ้าน ภาคใต้) ได้รับการคัดเลือกจาก คณะกรรมการชมรมประมงพื้นบ้าน จังหวัด สตูล คุณ ต้มสัก สันบาหมื่น คุณ หมดหยาบ สันบาหมื่น คุณ มนูญ ขุนแสง คุณ ปรีดา ฆมานยวง คุณ นิตฆมานยวง คุณ สุพรรณิ ขุนแสง คุณ สมนึก ขุนแสง คุณ กัลยา โสสนุย และ อับดุลรอซิก เหมหวัง น้องสุดท้องในขณะนั้น (ยุคบุกเบิก) จนได้รับคำชมจาก อ. สมเจตนา มุณีมนัย ว่า เป็นกลุ่มคนที่น่ากลัวมาก เพราะสามารถจัดตั้งทีมแกนนำได้เป็นแผงและมีประสิทธิภาพมาก

ข้อมูลสำคัญอีกประการหนึ่ง เป็นชุดข้อมูลจาก “การสร้างชุมชนบริหารจัดการตนเองในพื้นที่ประสบพิบัติภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ จังหวัดสตูล กรณีตำบลขนคลาน ระยะที่ 1 ;มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อท้องถิ่น, 2556-2558.” ที่เป็นการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ปฏิทินฤดูกาลในรอบปีการประกอบอาชีพบริเวณคลอง
2. การประกอบอาชีพบริเวณคลอง

3. ปฏิทินฤดูกาลในรอบปีการประกอบอาชีพในทะเล
4. ปฏิทินฤดูกาลในรอบปีการประกอบอาชีพในป่าชายเลน
5. การประกอบอาชีพบริเวณป่าชายเลน
6. ปฏิทินฤดูกาลในรอบปี “มรสุม”
7. ปฏิทินฤดูกาลในรอบปีการประกอบอาชีพชายหาดตำบลชอนคลาน
8. การทำประมงพื้นบ้านตำบลชอนคลาน ระบุเครื่องมือเดือน(ต่อหมั่น)หมายถึง แหล่งทำมาหากิน
9. สถานที่จับสัตว์น้ำ ตำบลชอนคลาน
10. แหล่งสัตว์น้ำ (ต่อหมั่น) ประเภทหอย

(รายละเอียดสามารถเปิดดูได้ที่ภาคผนวก ข. ห้ายเล่ม)

2. การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism : CBT)

พจนานุกรม (2546: 178-179) ได้ระบุว่า แนวคิดและต้นกำเนิดของคำว่า อีโคทัวร์ริซึม (ecotourism) มาจากประเทศตะวันตก มีการให้คำนิยามคำนี้หลากหลายขึ้นอยู่กับภูมิหลังของแต่ละคนหรือสังคมที่ผู้เขียนหรือนักวิชาการคลุกคลีอยู่ โดยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาที่คู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในบริบทสังคมไทยที่คนกับธรรมชาติมีความผูกพันใกล้ชิดกัน แนวคิดนี้จึงเน้นบทบาทของคนและชุมชนมากขึ้น

กระบวนการเรียนรู้ของ CBT : มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

- ศักยภาพของคนต้องเริ่มที่คนในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อนเพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้
- ศักยภาพของพื้นที่ หมายรวมถึง ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมาคนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนของตนสามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ทั้งนี้แล้วชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้

ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องแนวคิดพื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดการในพื้นที่ได้ด้วย

- การจัดการเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักที่จะทำอะไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนสมดุลในกลุ่มคนหมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน : "Community-based Tourism : CBT" ได้ต้องเป็นชุมชนที่มีผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุยกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมชุมชนรู้ว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไรควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง และจะมีการกระจาย จัดสรรรายได้อย่างไร ทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมานั้น สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือการมีส่วนร่วมอันหมายรวมถึง ร่วมในทุกๆสิ่ง ทุกอย่างเพื่อส่วนรวม

- มีส่วนร่วม มีได้อย่างไรการสื่อสารพูดคุยเป็นการสื่อความคิดเห็น การแก้ปัญหา รวมถึงการหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวจากการระดมความคิดจากประสบการณ์ของนักวิจัยท้องถิ่นพบว่าชุมชนจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันคิดวางแผนดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนทางด้านต่างๆเพื่อให้คนในชุมชนรวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม

วีระพล ทองมา (2547 : 17-22) อ้างถึง ผลกระทบจากการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน : "Community-based Tourism : CBT"และหลักการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนี้

1. ผลกระทบด้านบวกส่งผลให้ชุมชนมีจิตสำนึกเกิดการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง คิดเป็นทำเป็นมีความพยายามในการเรียนรู้พัฒนา เกิดรายได้เพิ่มขึ้นมีการรวมตัวกันสร้างความเข้มแข็งในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนตามความคาดหวังและความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นตามหลักการพัฒนายั่งยืน 3ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมวัฒนธรรม 3) สิ่งแวดล้อมและสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนคือการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาสืบสานสืบทอด ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ได้

เกิดความรักความภาคภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมในทรัพยากรของชุมชนและเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด

2. ผลกระทบด้านลบเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อาทิจำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว การใช้น้ำ ระบบนิเวศธรรมชาติการรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการเลียนแบบ มีความขัดแย้งทางความคิดเสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยวและที่สำคัญคืออาจถึงกับสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป

ในส่วนการตลาดนั้นแต่ละชุมชนจะต้องให้ข้อมูลแนะนำชุมชนตนเองและชุมชนอื่นที่ถูกต้องและน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวและที่น่าภูมิใจสำหรับชุมชนคือการรักษและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา แต่ชุมชนไม่ได้ละทิ้งพื้นฐานเดิมหรือปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปตามกระแสวัฒนธรรมและไม่ได้มุ่งหวังรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะได้ให้เป็นรายได้หลักของชุมชน โดยละทิ้งอาชีพดั้งเดิมที่จะเป็นการทำงานที่ปรับตัวเพื่อรองรับกระแสการท่องเที่ยวที่เข้าไปในชุมชน

หลักการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่มองชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือฐานเพื่อกำหนดทิศทาง แผนงาน แผนปฏิบัติการของตนเองโดยดำเนินการพร้อมกันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมนั้น จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวมและเกี่ยวกับกลุ่มคนต่างๆ มากมาย เมื่อมองในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วม และได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจึงควรต้องมีหลักการร่วมกัน ดังนี้

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการวินิจฉัยวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านแล้ว ชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร
2. สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมทั้งการคิดร่วม วางแผนร่วม ทำกิจกรรมร่วม ติดตามประเมินผล ร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันและรับประโยชน์ร่วมกัน

3. ชุมชนต้องการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม เป็นองค์กร หรือจะเป็นองค์กรชุมชนเดิมที่มีอยู่แล้วเช่นกัน องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก็ได้ เพื่อกลไกที่ทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่ง และดำเนินการด้านการกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหาร การจัดการ การประสานงาน เพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนที่เห็นร่วมกัน
4. รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรม ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องคำนึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกัน ความเป็นธรรม และให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ
5. มีกฎ กติกาที่เห็นร่วมจากชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้
6. ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยว ควรมีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ถูกต้องเหมาะสม และมีความชัดเจน
7. การท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมีความรู้พื้นฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนด้วย เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาร่วมกันถึงขีดความสามารถในการรองรับ
8. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีส่วนไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม
9. การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อำชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ได้ ทั้งนี้ หากอาชีพของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยว จะเป็นการทำลายชีวิตและจิตวิญญาณดั้งเดิมของชุมชนอย่างชัดเจน
10. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในแง่ความพร้อมของชุมชนและ

ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้นยังต้องพิจารณาจากมิตินอกชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยได้แก่ การตลาด นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชน จ.สตูล (2557-2558) อ้างถึงการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า “การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism-CBT) หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมท้องถิ่น ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ยกระดับคุณภาพชีวิต มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

โดยมีมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน จ.สตูล 6 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ด้านแนวคิด เป้าหมายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล , ด้านที่ 2 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม , ด้านที่ 3 ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิต , ด้านที่ 4 ด้านการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน , ด้านที่ 5 ด้านการบริการความปลอดภัย, ด้านที่ 6 ด้านตลาด ประชาสัมพันธ์

3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการทรัพยากรในพื้นที่

“พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพ.ศ. 2558” หมวด 2 ชุมชนชายฝั่งมาตรา 16 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการปลูกการบำรุงรักษาการอนุรักษ์การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพิจารณาให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติและจังหวัด

(2) ให้คำปรึกษาแก่ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการปลูกการบำรุงรักษาการอนุรักษ์การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนในเรื่องดังกล่าว

(3) เผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการการปลูกการบำรุงรักษาการอนุรักษ์การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(4) เรื่องอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

การสนับสนุนและช่วยเหลือชุมชนชายฝั่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550(ร่าง)หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 8 แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมาตราที่ 85 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม(5) ส่งเสริมบำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดมลภาวะพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

จากการศึกษาดังกล่าว ทางทีมวิจัยได้นำชุดข้อมูลทั้ง 3 ชุดมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. บริบทชุมชนตำบลชอนคลาน ทางทีมวิจัยนำมาประกอบเป็นฐานข้อมูลในการจัดการเรียนรู้ เป็นฐานประเด็นการสื่อสารในรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งนี้โดยผ่านการจัดทำสื่ออุปกรณ์ และการพัฒนาบุคลากร
2. เอกสารการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทางทีมวิจัย นำมาประกอบการเรียนรู้ แนวคิด เพื่อเป็นฐานในการจัดการความรู้สมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน จ.สตูล เนื่องจากขณะนี้ทางชุมชนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายแล้ว จึงจำเป็นต้องรับรู้และเรียนรู้การทำงานของเครือข่ายฯ
3. เอกสารกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ทางทีมวิจัย นำมาประกอบการจัดการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในหัวข้อรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น อ.ทุ่งหัว จ.สตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยว (ตำนาน เรื่องราวต่างๆ ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตชาวบ้าน ประเพณีวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์อาหารประจำถิ่น วิถีชีวิตประมงพื้นบ้าน การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของชุมชน) แนวคิดและวิธีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ตำบลขอนแก่น และเพื่อหารูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ด้านการบริการ กฎระเบียบ การจัดการทรัพยากรและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว) ตำบลขอนแก่น โดยมีวิธีการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ดำเนินการศึกษา คือ ตำบลขอนแก่น อ.ทุ่งหัว จ.สตูล ประกอบด้วย หมู่บ้าน 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านขอนแก่นตะวันออก หมู่ที่ 2 บ้านราไผ่ หมู่ที่ 3 บ้านขอนแก่นตะวันตก หมู่ที่ 4 บ้านราไผ่เหนือ

2. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

การศึกษามีกลุ่มเป้าหมายคือ ครูภูมิปัญญา ผู้เฒ่า ผู้แก่ ผู้รู้ในชุมชน เป็นกลุ่มเป้าหมายแรก, รองลงมาคือ กลุ่มองค์กรหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น โรงเรียน , โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ, องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น และมีกลุ่มเป้าหมายนอกพื้นที่ คือ เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่เป็นแม่แบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โดยมีบุคคลที่ทรงความรู้มาร่วมแลกเปลี่ยน อาทิ นายยูหนา หลงสมัน นายกเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เป็นต้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการรวบรวมข้อมูลงานวิจัยที่วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแนวคำถามเพื่อใช้ในการสนทนา หรือสัมภาษณ์บุคคลจากผู้รู้ ภูมิปัญญา รวมทั้งผู้เฒ่า ผู้แก่ที่มียังคงมีชีวิตรอดอยู่ในชุมชน เพื่อเก็บ

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น อ.ทุ่งหัว จ.สตูล

ข้อมูล มีหนังสือขอความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และใช้เครื่องมือ Social Media เพื่อสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น นอกจากบทบาททีมวิจัยที่เป็นคนเก็บข้อมูลหลัก การดำเนินการรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้มีการประสานความร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น ภายใต้การนำของอัครอรอชก เหมหวังหนึ่งในทีมวิจัยร่วมการดำเนินงาน โดยทีมวิจัยได้ใช้วิธีการ ดังนี้

1. สอบถามข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

ประชุมเตรียมวางแผน ร่างแบบสอบถาม และก็แบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบโดยแบ่งทีมวิจัยออกเป็น 5 ทีมๆละ 4 คน รับผิดชอบข้อมูลในแต่ละเรื่องตามความถนัดของแต่ละกลุ่ม ภายใต้ 5 หัวข้อ คือ

1. ตำนาน เรื่องเล่า การปกครอง
2. แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
3. ประเพณี/วัฒนธรรม
4. อาหารประจำถิ่น
5. วิถีประมงพื้นบ้าน

วันที่ 18 เดือน พฤษภาคม 2558ณ.ที่ทำการสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น มีการนัดดูข้อมูลตามหัวข้อต่าง ๆ สรุปเพื่อหาช่องว่างความรู้ที่ยังต้องเก็บซ้ำอีกครั้ง

2. สำรวจพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

การสำรวจพื้นที่เพื่อรูปศักยภาพ ออกแบบเป็นแหล่งท่องเที่ยว ดำเนินการทั้งสิ้นจำนวน 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 :วันที่ 27 เดือน พฤษภาคม 2558ณ.ท่าเทียบเรือหมู่ที่ 4 ตำบลขอนแก่นเวลา 09.30 น.

การลงพื้นที่ในครั้งนี้สิ่งที่สำคัญที่จะดูของแต่ละสถานที่คือ 1.สถานที่ตั้ง 2. ลักษณะ 3.จุดเด่น โดยทีมวิจัยพร้อมพี่เลี้ยงลงเรือจากท่าเทียบเรือหมู่ที่ 4 ตำบลขอนแก่น เล่นเรือไปตามลำคลอง เป็นการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในคลองและทะเล

ครั้งที่ 2 :สำรวจพื้นที่จริงงานวิจัยการท่องเที่ยว(ชายหาด)วันที่ 2 เดือน เมษายน 2558 ณ. สวนสาธารณะหาดราไวย์ โดยมีพื้นที่เป้าหมายคือ

- 1.เกาะ ตำนานของเกาะแต่ละเกาะเช่นตำนานเกาะสำเภากะตรา
2. หอคอยเลซึ่งฤดูกาลปล่อยควายจะมีควายลงเล่นน้ำจะจุดนั้น
3. ดอนหอยเจดีย์/หอยเสียบ
4. จุดชมวิว/เล่นน้ำ/ดูตะวันตกดิน

3. สำรวจซ้ำและทดลองท่องเที่ยวร่วมกับอาสาสมัคร

อาสาสมัครจากสมาคมอาสาสมัครนานาชาติตาหลา บ้านโคกพะยอม ต.ละงู อ.ละงู ได้มาศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการท่องเที่ยวที่ทำมือของตำบลขนคลานและการทำงานกันเป็นทีมของทีมวิจัยการท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตของคนตำบลขนคลานโดยการฟังบรรยายจากทีมวิจัย หลังจากนั้นเป็นการลงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่ทางทีมวิจัยสำรวจ การสำรวจครั้งนี้คล้ายเป็นการมองซ้ำความน่าสนใจ กับความสอดคล้องในการจัดการท่องเที่ยวของพื้นที่ในอนาคต

4. ศึกษาดูงานการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน : พญาบังสา ต.ควนโพธิ์ อ.เมือง จ.สตูล

วันที่ 19 -20 สิงหาคม 2558 ได้ไปศึกษาดูงานเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชน พญาบังสาได้เรียนรู้การจัดการการท่องเที่ยวการจัดการการบริหารขององค์กรเครือข่ายในพื้นที่ได้เรียนรู้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวได้เรียนรู้การจัดการศูนย์เรียนรู้ความเป็นมาของกลุ่มท่องเที่ยว วิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าหมาย ประวัติความเป็นมาของตำบลระเบียบข้อบังคับกลุ่มท่องเที่ยว แผนพัฒนากลุ่มท่องเที่ยวกิจกรรมการเรียนรู้ฐานการเรียนรู้ภายในกลุ่มการเรียนรู้

5. เรียนรู้เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านการร่วมงานมหกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชน

ทีมวิจัยเข้าร่วม มหกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเรียนรู้รูปธรรมจากชุมชนต่างๆที่เข้าร่วม จำนวน 2 ครั้ง ใน 2 ปี คือ

ครั้งที่ 1 : 10-12 ส.ค. 2558 สถานที่ หัวสะพานต่ายอ.เมือง จ.สตูล โดยมี ผู้เข้าร่วมคือ เครือข่ายท่องเที่ยวจังหวัดสตูลเครือข่าย OTOP จังหวัดสตูล ,พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พมจ)การเข้า

ร่วมมหรกรรมท่องเที่ยวเพื่อไปหาประสบการณ์ได้เห็นผู้เข้าร่วมหลากหลายอาชีพ การทำกิจกรรมร่วม การเตรียมงานแบบมีส่วนร่วมและฟังการเสวนาได้เรียนรู้ผลผลิตที่เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้มีแรงบันดาลใจเพิ่มขึ้น

ครั้งที่ 2 : 18-19 ก.ค. 2559 สถานที่ ลานหน้าเทศบาลตำบลกำแพง อ.ละงู จ.สตูล ผู้เข้าร่วมคือ เครือท่องเที่ยวจังหวัดสตูล การเข้าร่วมครั้งนี้ ทางทีมวิจัยได้มีการออกแบบข้อมูลการท่องเที่ยวด้วยชุมชน ตำบลขนคลาน มีการนำเสนอผ่านไวนิล อาหาร และรูปแบบ ทีมวิจัยมีการนำเสนอข้อมูลกับผู้สนใจ ละในงานครั้งนี้ ทางทีมวิจัยได้ส่งตัวแทนคือ อับดุลรอซิก เหมหวัง ลงนามความร่วมมือในบันทึกข้อตกลง (MOU) ว่าด้วยการท่องเที่ยวที่นับผิดชอบต่อสังคม

5: การบันทึกข้อมูล

การบันทึกข้อมูล ในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้งที่ทีมวิจัยได้ใช้การบันทึกมูล 4 วิธี คือ

1. การบันทึกลงกระดาษชาร์ต เช่น ประเด็นหลักข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูล เล่าไปมาประเด็นที่เล่าแล้วบันทึกให้เห็นร่วมกัน
2. การบันทึกรายละเอียดในสมุดบันทึกของทีมวิจัยและใช้เครื่องบันทึกเสียงในคราวเดียวกัน
3. ใช้กล้องบันทึกภาพ ในขณะที่ลงพื้นที่ตามหมู่บ้าน ชุมชนต่างๆ
4. การจัดทำวีซีดี ท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขนคลาน โดยมีการเขียนสริปต์ และเชิญทางผู้ที่มีความรู้ในการถ่ายทำมาบันทึกข้อมูลการท่องเที่ยว โดยการจำลองโปรแกรมการท่องเที่ยว ในระหว่างวันที่ 22-26 เมษายน 2559 โดยทางทีมวิจัยทำหน้าที่เป็นไกด์แนะนำความรู้ต่างๆ มีการใช้ศักยภาพอาหารท้องถิ่น และวิถีทัศนียภาพนี้เป็นหนึ่งในเอกสารประกอบการรายงานผลการวิจัยกับสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นอีกด้วย

1. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

1. ในระหว่างการเก็บข้อมูล ได้มีการนำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร จากเวทีผู้รู้ และจากการสัมภาษณ์ ทั้งจากเอกสาร และจัดเวทีเพื่อตรวจสอบข้อมูล มีการตรวจสอบข้อมูลโดยทีมวิจัย และนำข้อมูลมารวบรวมเป็นเอกสาร
- 2: จัดประชุมตรวจสอบข้อมูล โดยการเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมกันตรวจสอบข้อมูล หรือเพิ่มเติมโดยมีผู้รู้ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น คุณยุหนา หลงสมัน นายกเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และผู้ให้ข้อมูล แก่นนำชุมชน หัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่
3. หลังจากการจัดเวทีที่ทีมวิจัยนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะ ซึ่งบางส่วนต้องมีการยืนยันข้อมูลให้ชัดเจน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในโครงการวิจัย เป็นวิเคราะห์โดยการตีความเนื้อหาที่ได้จากการเก็บข้อมูล ทั้งเนื้อหาที่เป็นเอกสาร และเนื้อหาที่ได้จากการลงพื้นที่ โดยทีมวิจัยวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวที่ได้จากการเก็บข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย 1.โกยเสือหยิบ 2.มังกรคาบแก้ว 3.โต๊ะซอนคลาน 4.หาดราไว 5.ควายเล 6.สำเภ เกตรา 7.จุดชมวิว/เล่นน้ำ 8.ดอนหอยเจดีย์/คลองดุกัง 9.ป่าชายเลน วิเคราะห์อาหารท้องถิ่นของตำบลซอนคลานประกอบด้วย อินทผลัมทะเล ยาหอยโข่ง ปูต้มเนื้อแน่น แกงหอยหนาม หอยเจดีย์ลวกจิ้ม ปลาจิ้งมี อกซูปแบ่งทอด ปลาทรายทอด น้ำจิ้มสาหร่าย(สาย) มาออกแบบเป็นเส้นทางการท่องเที่ยว เมนูอาหาร และระบบการจัดการ

ทั้งนี้เมื่อทีมวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้ชวนทางพี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดสตูล ลงรับฟังข้อมูลการวิเคราะห์เพื่อออกแบบการดำเนินการต่อ ในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 ณ สวนสาธารณะหาดราไว ตำบลซอนคลาน ที่เป็นสวนสาธารณะที่ทางทีมวิจัยจะใช้เป็นศูนย์กลางการรียักนักท่องเที่ยว เพราะเป็นพื้นที่กลาง มีอาคาร และการจัดการจะช่วยลดปัญหาการมั่วสุมในพื้นที่ดังกล่าวของวัยรุ่นลงได้

3. ปฏิทินการดำเนินงาน

กิจกรรม	วัน เดือน ปี	พื้นที่/กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์
1.ชี้แจงโครงการและวางบทบาทการทำงาน	4 พฤษภาคม 2558	ทีมวิจัย	เพื่อชี้แจงโครงการ กำหนดบทบาทคนทำงานรวมถึงวางปฏิทินการทำงานโครงการ
2.สอบถามข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลซอนคลาน	18 พฤษภาคม 2558		ทบทวนข้อมูล และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานศักยภาพพื้นที่ตำบลซอนคลาน
3.สำรวจพื้นที่จริง	ครั้งที่ 1 :	ทีมวิจัย	เพื่อสำรวจแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว

งานวิจัยการ ท่องเที่ยว	2 เมษายน 2558 ครั้งที่ 2 : 27 พฤษภาคม 2558		ในพื้นที่ตำบลขอนแก่นผ่านระบบ นิเวศน์ และอาหารท้องถิ่น ครั้งที่ 1 : สำรวจพื้นที่จริงงานวิจัยการ ท่องเที่ยว(ชายหาด)และฐานบนบก ครั้งที่ 2 : สำรวจฐานทรัพยากรคลองและทะเล
4.สำรวจซ้ำและ ทดลองท่องเที่ยว ร่วมกับอาสาสมัคร	3 สิงหาคม 2558	ทีมวิจัย อาสาสมัครนานาชาติดา หลา	เพื่อทบทวนเส้นทางการท่องเที่ยว ตามฐานที่ได้จากการสำรวจครั้งที่ ผ่านมา โดยการรับอาสาสมัคร มาร่วมทริปสำรวจ
5.ศึกษาดูงานกลุ่ม ท่องเที่ยวโดยชุมชน	19-20 สิงหาคม 2558	พญาบังสาต.ควนโพธิ์ อ.เมือง จ.สตูล	เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน
6.เรียนรู้เครือข่าย ท่องเที่ยวโดยชุมชน	ครั้งที่ 1 : มหกรรมท่องเที่ยว 10-12 ส.ค 2558 สถานที่ ห้วยสะพาน ตายายอ.เมือง จ. สตูล ครั้งที่ 2 : 18-19 ก.ค. 2559 สถานที่ ลานหน้าเทศบาล ตำบลกำแพง อ.ละงู จ.สตูล	งานมหกรรมท่องเที่ยว โดยชุมชน “มาแลต๊ะ”	เพื่อเรียนรู้ตัวอย่างพื้นที่จัดการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนในเครือข่าย ท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
7.ออกแบบโปรแกรม การท่องเที่ยวตำบล	23 มกราคม 2559	ที ม วิ จั ย แ ล ะ ผู้ ที่ เกี่ยวข้อง	ออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวสู่การ พัฒนาระบบการจัดการท่องเที่ยวใน

ขอนแก่น			อนาคต
8.วิเคราะห์เพื่อ ออกแบบการ ดำเนินการต่อ	9 กุมภาพันธ์ 2559	ทีมวิจัย พี่เลี้ยงศูนย์ ประสานงานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่นจ.สตูล	เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยชนพื้น เผ่าลงประเมินพื้นที่และออกแบบ การดำเนินการ
9.จัดทำสื่อวีซีดี ท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลขอนแก่น	22-26 เมษายน 2559	ทีมวิจัย ผู้เฒ่าผู้แก่	เพื่อบันทึกข้อมูลการวิจัยในรูปแบบ สื่อวีซีดีสู่การนำเสนอแก่สาธารณะ ชน
10.พัฒนากลไก ท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลขอนแก่น	-ลงหุ้นกลุ่มท่องเที่ยว 27 พฤษภาคม 2559 -เลือกคณะกรรมการ กลุ่มท่องเที่ยว และ เปิดบัญชี 10 สิงหาคม 2559	ทีมวิจัย ผู้สนใจเข้าร่วมกลุ่ม	เพื่อลงหุ้นกลุ่มและรับสมาชิกร่วม ดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่าน กองทุนที่สามารถจัดการตนเองได้
11.อบรมมัคคุเทศก์	15-16 สิงหาคม 2559	ทีมวิจัย เยาวชนในพื้นที่	เพื่อฝึกอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ ท้องถิ่น
12.ขอใช้พื้นที่ สาธารณะ (สวนสาธารณะหาด ราไวย์) ขององค์การ บริหารส่วนจังหวัด สตูล	ครั้งที่ 1 : 5 พฤษภาคม 2559 ยื่นหนังสือขอใช้พื้นที่ กับอบจ.สตูลพร้อม เข้าพบนายกฯอบจ. ครั้งที่ 2 : 17 สิงหาคม 2559 ยื่นแผนการจัดการ พื้นที่พร้อมลงนามใน บันทึกการขอใช้พื้นที่	ทีมวิจัย นายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดสตูล	เพื่อขอใช้อาคารในพื้นที่ สวนสาธารณะหาดราไวย์ เป็น สำนักงานท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบล ขอนแก่น

	ลัทธิมอบบุญแจกอาคาร จากนายคาบจ.		
13.เว ที่ นำ เสน อ ผลงานวิจัย	27-28 กั น ย า ย น 2559	ทีมวิจัย ชาวบ้าน แกนนำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพื่ อ นำ เสน อ ผล การ ดำ เนิน โครงการวิจัยสู่สาธารณะชน

บทที่ 4

ผลการดำเนินงาน

โครงการ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น อ.ทุ่งหัว จ.สตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยว (ตำนาน เรื่องราวต่างๆ ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตชาวบ้าน ประเพณีวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์อาหารประจำถิ่น วิถีชีวิตประมงพื้นบ้าน การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของรัฐ) แนวคิดและวิธีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ตำบลขอนแก่น และเพื่อหารูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ด้านการบริการ ภาวะเปื้อน การจัดการทรัพยากรและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว) ตำบลขอนแก่น ซึ่งสามารถสรุปผลการดำเนินงาน ได้ดังนี้

1. ข้อมูลแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินกิจกรรมโครงการ

การดำเนินงานที่ผ่านมา ทางทีมวิจัย แบ่งบทบาทหน้าที่ทีมในการทำงาน ดังนี้

- ฝ่ายการเงิน นางปรีดา หมายวง และ นางนันทิศา จิตต์หลัง
- ฝ่ายบัญชี นางดวงจิต รวนเร และ นางสาวมาลี จิตต์หลัง
- ฝ่ายบันทึก นางดวงพร ชุ่มพลวงศ์ และ นางราตรี โสสนุย
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์ นายตัมศักดิ์ สันป่าหมื่น และ นายสุวิน หลีหมื่น

2. ข้อมูลประกอบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลขอนแก่น

2.1. ตำนานตำบลขอนแก่น(โต๊ะขอนแก่น)

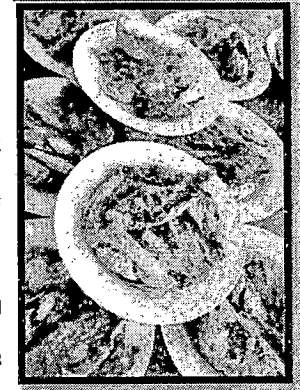
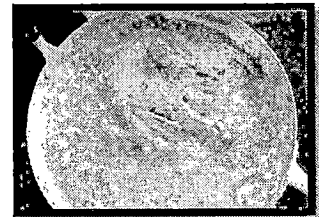
ในอดีตมีคนเล่าขานสืบทอดกันมาว่า มีผู้เฒ่าสองคนเดินทางออกไปหาของป่า เพื่อเอามาใช้ในครัวเรือน เมื่อเดินไปถึงหนองน้ำก็ลงไปล้างหน้าซึ่งเป็นเวลาเที่ยงวัน สองผู้เฒ่าหันไปมองเห็นขอนไม้อยู่ในหนองน้ำ จึงเดินชวนกันเดินไปนั่งพักที่ขอนไม้ และได้นำมัดฟืนลงบนขอนไม้เกิดมีเลือดไหลออกมาแผลที่มัดฟืนลงไป เมื่อเห็นดังนั้นด้วยความตกใจ ก็รีบชวนกันกลับที่พัก ตกตึกสองผู้เฒ่านอนหลับได้ฝันเห็นขอนไม้ที่อยู่ในหนองน้ำ มาบอกว่าอยู่ที่นั่นไม่ได้แล้ว เราจะไปอยู่ที่อื่น รุ่งเช้าเมื่อตื่นขึ้นก็ชวนกันไปดูที่หนองน้ำอีกครั้งแต่เมื่อไปถึงหนองน้ำก็ตกใจเพราะขอนไม้หายไปจะเหลือก็แต่รอยซึ่งเป็นทางยาว เฒ่าทั้งสองจึงชวนกันเดินตามรอยนั้นไป เมื่อ

ไปถึงก็เห็นขอนไม้ที่คนคลานลงไปทะเล จึงได้เรียกขานหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านขอนคลาน” เมื่อไม่นานมานี้เมื่อปี 2552 มีการขุดคลองร่อนน้ำ ของกรมเจ้าท่า จึงมีการพบเห็นขอนไม้ก้อนอื่นอีก จากจอร์แดา เรือทุกลำที่ติดตั้งชาวเดอร์ ได้มีการพบเห็นขอนไม้ก้อนทั้งหมด ซึ่งเป็นขอนไม้ขนาดใหญ่ ขวางคลองอยู่จึงได้มีการทำพิธีทางศาสนา เพื่อขอให้เปิดทางให้

2.2. อาหารของดีของหอย

จากการศึกษา ทีมวิจัยสามารถสรุปข้อมูลอาหารที่สามารถนำมาเป็นเมนูในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยอิงจากฐานทรัพยากรในพื้นที่ จำนวน 5 รายการ ดังนี้

- ปูม้าเนื้อแน่นที่มาจาก พื้นที่ตำบลขอนคลานมีการประกอบอาชีพปูม้าตลอดปี ปูม้าเป็นรายได้หลักในการทำประมงของคนในพื้นที่ การนำปูม้ามาเป็นเมนูจึงเป็นการเสนออัตลักษณ์ในพื้นที่
- อินทผลัมทะเลต้มกะทิที่มาจาก หอยกแป้งเป็นพืชริมคลอง ชาวบ้านนิยมนำมาลวกกะทิ จิ้มน้ำซุบ เป็นอาหารพื้นบ้าน
- ยำหอยโข่งที่มาจาก หอยโข่งติดอวน ชาวบ้านนิยมนำมาปรุงเป็นอาหาร เช่น ยำ ลวกจิ้ม
- ปลาทรายทอดที่มาจาก ปลาทรายเป็นปลาที่อาศัยอยู่ในดอนทราย เนื้อหวาน รสชาติดี ชาวบ้านนิยมนำมาปรุงอาหาร ทั้งนี้ในพื้นที่ตำบลขอนคลาน ปลาทรายตัวใหญ่ มัน
- ปลาจิ้งหรีดหมักซุบแป้งทอดที่มาจาก ในพื้นที่มีปลากะเบน (จิ้งหรีด) จำนวนมาก ชาวบ้านนิยมนำมาซุบแป้ง ทอด เพื่อรับประทาน ขณะนี้ ทางตำบลมีกลุ่มแปรรูปปลาจิ้งหรีด เป็นสินค้าโอท็อปอีกด้วย

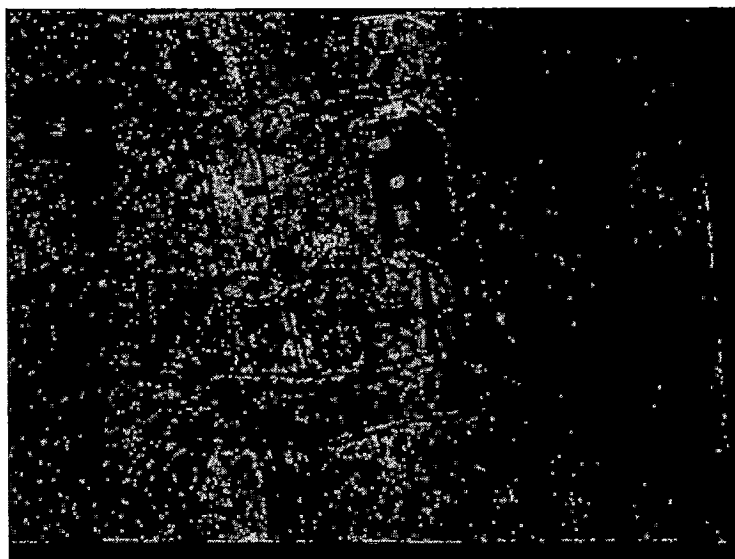

ภาพอธิบายที่มาของอาหารที่เป็นของดีในการรับนักท่องเที่ยว

2.3: แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ

จากการศึกษา ทางทีมวิจัย สามารถสรุปแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลขอนแก่นที่สามารถพัฒนาสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยลงรายละเอียดประเด็นและแนวทางการจัดการดังนี้

- โต๊ะขอนแก่น

ประเด็น	รายละเอียด
ลักษณะพื้นที่/จุดเด่น	เป็นพื้นที่อยู่ในหมู่ที่ 3 บ้านขอนแก่นตะวันตกใกล้กับที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน และติดทะเลเป็นร่องทางเดินขอนมาตั้งแต่สมัยก่อนมาถึงปัจจุบันในสภาพเดิมโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง
ประวัติ/เรื่องเล่า	มีตายายคนหนึ่งได้เข้าไปในป่าเพื่อไปหาหอยลึงและอาหาร เอาเย็บจากหลังจากได้สิ่งที่ต้องการแล้วก็เห็นขอนไม้ใหญ่อยู่ก็เลยมานั่งหยุดพักบนขอนไม้นั้นและได้นำมีดสับลงไปที่ขอนไม้นั้นปรากฏว่ามีเลือดไหลออกจากขอนไม้นั้น หลังจากนั้นสองตายายก็กลับบ้านและเล่าให้ชาวบ้านฟัง พอตอนกลางคืนสองตายายได้เข้านอนและได้ฝันว่า”ขอนไม้มาบอกว่าอยู่ไม่ได้แล้วถูกหลานทำร้าย” พอรุ่งเช้าสองตายายก็กลับไปดูขอนไม้ที่ได้นั่งพักปรากฏว่าไม่มีขอนไม้เสียแล้ว เห็นแต่รอยคลาน ก็เลยเรียกกันว่า บ้านขอนแก่น มาตั้งแต่นั้นมา
ความสำคัญ/คุณค่า	เตือนความจำและเรียนรู้ความเป็นมา/ตำนาน

พื้นที่	เป็นสถานที่อนุรักษ์และศึกษาดูแล
ระยะเวลาเดินทาง	1.5 กิโลเมตร
กิจกรรมท่องเที่ยว	ดู ฟัง พัก
การปรับภูมิทัศน์	ทำป้ายสถานที่ ดูแลรักษาความสะอาด

- หาดแมลงพลัด

ประเด็น	รายละเอียด
ลักษณะพื้นที่/จุดเด่น	เป็นพื้นที่ตั้งอยู่ตลอดชายหาดหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 4 ตำบลขนคลาน
ประวัติ/เรื่องเล่า	มีทิวสน มีแมลงพลัดช่วงเดือน เมษายน-เดือน พฤษภาคม ของทุกปี

	ในอดีตเป็นการเล่นของเด็กๆตอนค่ำๆมีการจับแมลงพลัดใส่ขวดโดยใช้พริก สดป้ายบริเวณที่ต้องการให้มันเกาะแต่ส่วนมากใช้ต้นไม้และเสาบ้าน ในปัจจุบัน ไม่ต้องใช้พริกสดเพราะว่ามีทิวสนอ่อนให้มันเป็นอาหารในพื้นที่บริเวณชายหาดรา ไวดำบลขอนแก่น คนนอกพื้นที่เข้ามาจับไปรับประทานเป็นอาหารโดยใช้แสงไฟ เป็นตัวล่อ
ความสำคัญ/คุณค่า พื้นที่	เป็นจุดพักผ่อน อากาศบริสุทธิ์ อากาศปลอดโปร่ง
ระยะเวลาเดินทาง	2 กิโลเมตร
กิจกรรมท่องเที่ยว	ดู ลงมือทำ พัก นั่งติดตัว
การปฏิบัติตน	รักษาดูแลต้นไม้ ธรรมชาติอย่าให้มีการทำลายต้นไม้

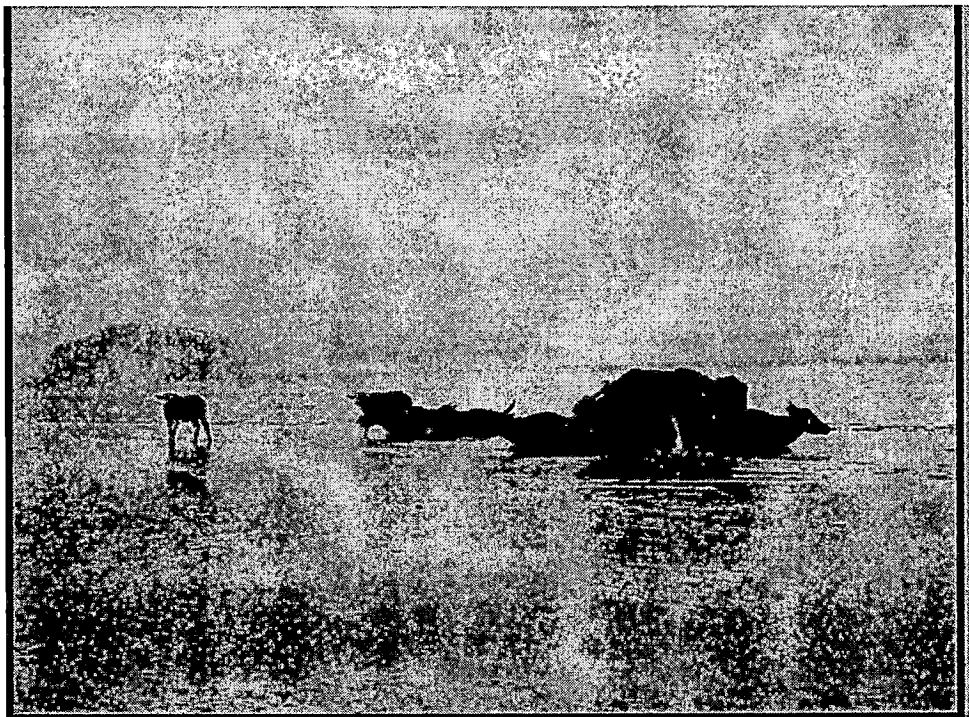
- จุดชมวิว 15'เกาะ

ประเด็น	รายละเอียด
ลักษณะพื้นที่/จุดเด่น	เป็นพื้นที่ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลขอนแก่นเป็นสถานที่ก่อสร้างสำหรับดูพระอาทิตย์ตกน้ำ เป็นจุดพักสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นจุดเล่นสามารถมองเห็นเกาะต่างๆถึง 15-เกาะเช้า เกาะสุกร เกาะตะป็น เกาะเหลาเหลียง เกาะเกตรา เกาะหลัก เกาะตะไบ้ เกาะอาตัง เกาะบุโหลน เกาะบุโหลนไม้ไผ่ เกาะสาม เกาะตะรุเตา เกาะกล้วย เกาะแดง เกาะหินกอง และเกาะทะเล เป็นต้น และมองเห็นทิวทัศน์ ชายหาดตำบลแหลมสนและหันมองไปทางจังหวัดตรังก็จะเห็น แหลมเกียง.ตา แชะ-นาเล
ประวัติ/เรื่องเล่า	เป็นชายหาดแนวยาวมีต้นไม้ใหญ่ตลอดแนว และมีสมุนไพรรักษาโรค(ผักบั้งเล)และมีผักหวานเล มีหมู่เกาะต่างๆ มีจุดพักดูพระอาทิตย์ตกน้ำ
ความสำคัญ/คุณค่า พื้นที่	เป็นจุดพักผ่อน อากาศบริสุทธิ์ อากาศปลอดโปร่ง

ระยะเวลาเดินทาง	นั่งรถไปชายจุดชมวิว ประมาณ 2 กิโลเมตร
กิจกรรมท่องเที่ยว	-เป็นจุดถ่ายรูป - เป็นจุดดูพระอาทิตย์ตกน้ำ -เป็นจุดชมวิว/เล่นน้ำ - เป็นจุดนั่งดูเรือชาวประมงเข้า – ออก - เป็นจุดหาหอยและปูปลา
การปรับภูมิทัศน์	มีต้นไม้อุดมสมบูรณ์ มีชายหาดสีดำ เป็นที่อุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำของชาวตำบลชอกลานและพื้นที่ใกล้เคียง

- ควายเล

ประเด็น	รายละเอียด
ลักษณะพื้นที่/จุดเด่น	เป็นสันทอหรือว่าดอนทรายอยู่ระหว่างร่องน้ำ 2 ร่องน้ำ จะแลเห็นสันทอเวลาน้ำแห้งและดอนเวลาเย็นๆควายเลจะเดินร่วมกันเป็นฝูงเดินมุ่งหน้าสู่ทะเล เพื่อไป

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลชอกลาน อ.ทุ่งหว้า จ.สตูล

	นอนเล่นน้ำเพื่อคลายเครียดและทำความสะอาดตัวของมันเอง และเป็นการป้องกันแมลงกัด
ประวัติ/เรื่องเล่า	สมัยก่อน หุ้งแห่งนี้จะเป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์ คนส่วนมากจะพาสัตว์เลี้ยงมาปล่อยที่ทุ่งแห่งนี้
ความสำคัญ/คุณค่า พื้นที่	เป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องจริงของคนในตำบลขอนแก่น โดยคนรุ่นหลังหาดูไม่ได้แล้ว
ระยะเวลาเดินทาง	ประมาณ 1 กิโลเมตร
กิจกรรมท่องเที่ยว	ดู/ชมหมู่เกาะต่างๆและพระอาทิตย์ตกน้ำ ลงมือทำกิจกรรมระบายสีรูปควายเล็กกับรูปปูนพลาสเตอร์ พักถ่ายรูป นำติดตัว
การปรับภูมิทัศน์	ทำป้ายบอกสถานที่ มีรูปปั้นควายเล ปลูกต้นไม้บริเวณที่พักผ่อน

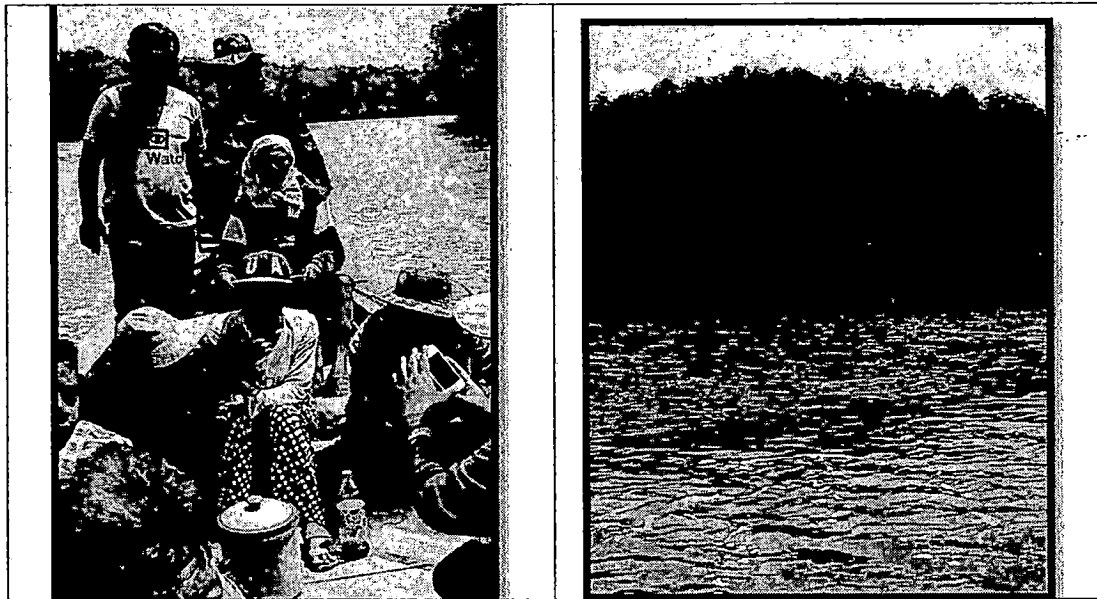
- ดอนหอย

ประเด็น	รายละเอียด
ลักษณะพื้นที่/จุดเด่น	เป็นดอนทรายที่มีหอยเจดีย์จำนวนมากมาอยู่ทับถมหลายๆชั้นในบริเวณจะหาหอยเจดีย์ได้ในช่วงน้ำลงแห้งคลองสามารถเก็บไปทำอาหารได้ในเมนู ต้ม ยำ แกง
ประวัติ/เรื่องเล่า	หอยเจดีย์เป็นหอยประจำถิ่นที่มีมาแต่โบราณ ชายหาดตรงไหนที่มีดอนทรายจะมีหอยเจดีย์มาอาศัยอยู่จำนวนมาก หอยเจดีย์จะไม่อาศัยอยู่ในร่องน้ำลึก
ความสำคัญ/คุณค่าพื้นที่	เป็นอาหารของคนในพื้นที่
ระยะเวลาเดินทาง	2 กิโลเมตร
กิจกรรมท่องเที่ยว	ดู ลงมือทำ พัก

	นำติดตัว
การปรับภูมิทัศน์	ทำป้ายบอกสถานที่

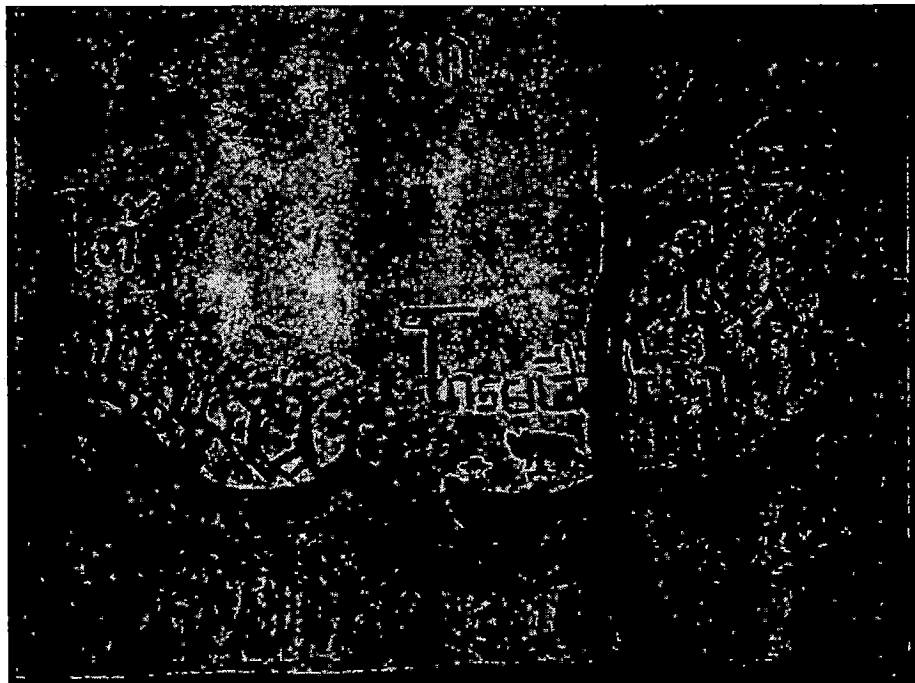
- ป่าชายเลน

ประเด็น	รายละเอียด
ลักษณะพื้นที่/จุดเด่น	เป็นพื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด เช่น ต้นโกงกาง ต้นแสม ต้นอินทผาลัมเล เป็นต้น และเป็นแหล่งผลิตอาหารของคนและสัตว์หลายชนิดเช่น กุ้ง หอย ปู ปลา และเป็นพื้นที่สร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ตำบลขอนคลานและพื้นที่ใกล้เคียง
ประวัติ/เรื่องเล่า	ป่าชายเลนในตำบลขอนคลานมีอาณาเขตครอบคลุมจำนวน 1,502 ไร่ ในอดีตป่าชายเลนเคยมีสัมปทานเตาถ่านจำนวน 2 แห่ง ของนายประสิทธิ์ ม่วงไหมทอง ที่มาจากเมืองเพชรบุรี และในปี 2538 ได้ยกเลิกสัมปทานเตาถ่าน หลังจากนั้นก็มี การรวมตัวของคนในตำบลรวมกันปลูกป่าทดแทนและอนุรักษ์จึงทำให้ป่าชายเลนในตำบลขอนคลานมีความอุดมสมบูรณ์

ความสำคัญ/คุณค่า พื้นที่	เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อนและเป็นพื้นที่สร้างอาชีพสร้างรายได้และเป็น แหล่งท่องเที่ยว
ระยะเวลาเดินทาง	ร้อยละ 2 ชั่วโมง
กิจกรรมท่องเที่ยว	ดู ลงมือทำ พัก นำติดตัว
การปรับภูมิทัศน์	ทำป้ายบอกชื่อคลองแต่ละคลอง/บอกเส้นทาง

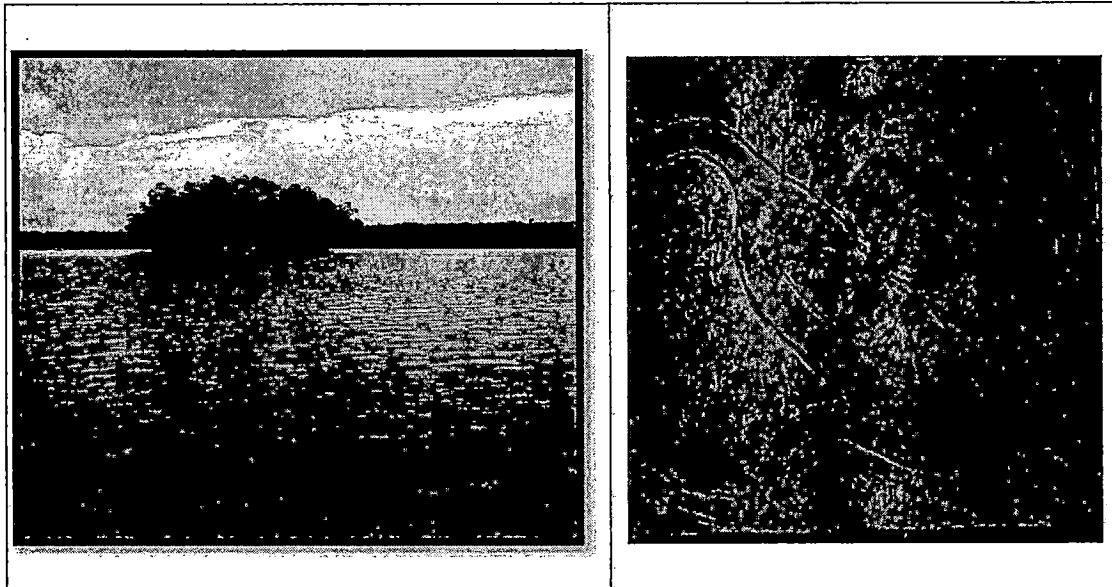
- โกรยเสื่อหยิบ

ประเด็น	รายละเอียด
ลักษณะพื้นที่/จุดเด่น	เป็นคลองเล็กๆจากคลองขอนแก่นไปได้ตลอดออกไปคลองตุ้ง
ประวัติ/เรื่องเล่า	เมื่อสมัยก่อนมีคนสองคนพาเรือข้ามโขยนี้ ตอนนั้นโขยนี้มันแคบไปมาไม่ค่อยสะดวก คนสองคนพายเรือไปถึงจุดแคบ คนนั่งหัวเรือว่าทำไมเรือหันไปหันมาเลยหันมามองท้ายเรือ เห็นเสื่อกำลังหยิบคนท้ายคนสมัยนั้นเลยเรียกคลองนี้ว่า โกรยเสื่อหยิบ
ความสำคัญ/คุณค่าพื้นที่	โขยนี้เป็นโขยที่สัญจรไปมาตลอด
ระยะเวลาเดินทาง	ลงเรือจากหัวสะพานราไวประมาณครึ่งชั่วโมง
กิจกรรมท่องเที่ยว	ดู ลงมือทำ พัก

การปรับภูมิทัศน์	ทำป่าไผ่ปิดไว้ให้เป็นสัญลักษณ์ว่าตรงนี้แหละ โกรยเสือหุบ
------------------	---

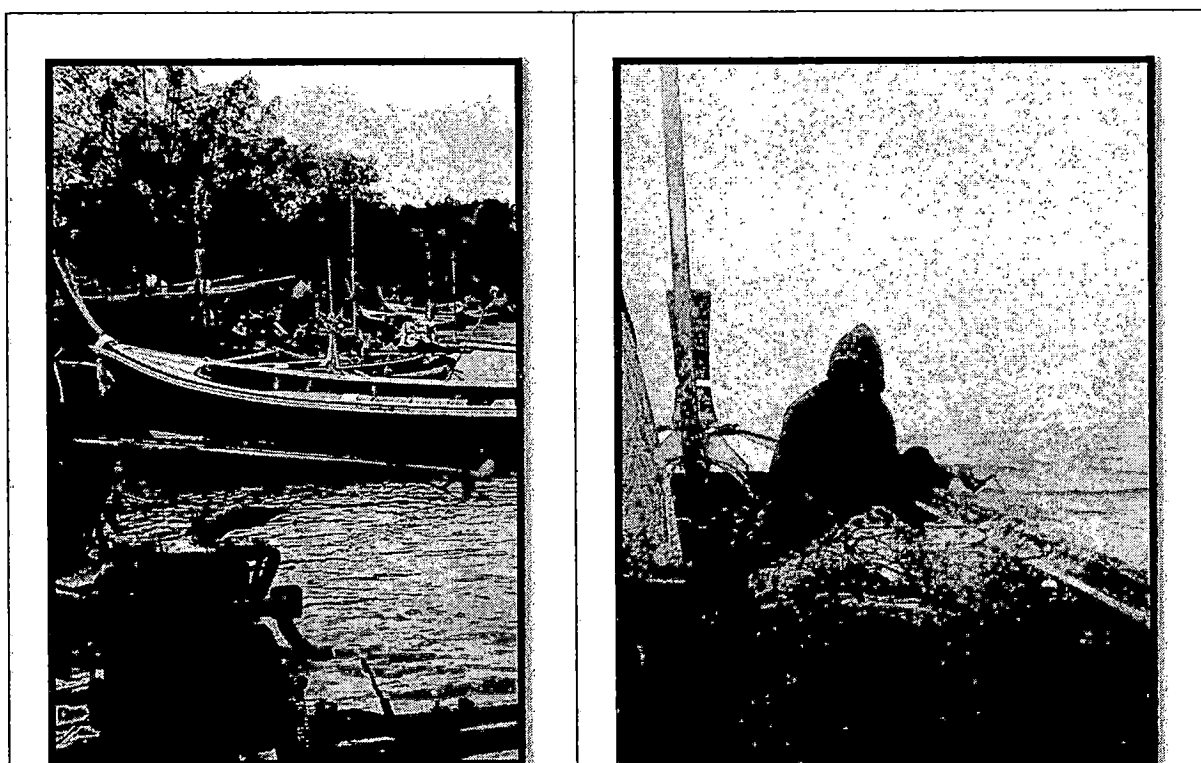
- มังกรคาบแก้ว

ประเด็น	รายละเอียด
ลักษณะพื้นที่/จุดเด่น	เป็นพื้นที่ที่มีสันดรกลางคลองมีน้ำล้อมรอบมีต้นไม้งอกขึ้นมาหนึ่งต้น ปัจจุบันต้นไม้ต้นนั้นได้เจริญเติบโตขึ้น
ประวัติ/เรื่องเล่า	ในอดีตมีคนเคยทำนายว่าบ้านขอนแก่นมีเกาะกลางน้ำทำให้ความเจริญเข้ามาในตำบลถ้าต้นไม้ต้นนั้นไม่ล้มสลายไป ต่อมาก็มีความเจริญเข้าจริงมีการตัดถนนผ่านป่าและมีการก่อสร้างสะพานแห่งแรกโดยนักศึกษาทำให้คนในขอนแก่นเชื่อในคำทำนาย จึงตั้งชื่อเกาะนั้นว่า มังกรคาบแก้ว
ความสำคัญ/คุณค่าพื้นที่	เป็นจุดพักผ่อน เป็นเรื่องเล่าของคนในตำบลขอนแก่นเล่าต่อกันมา

ระยะเวลาเดินทาง	ร้องเรือประมาณ 0.5 ชั่วโมง
กิจกรรมท่องเที่ยว	ฟังเรื่องเล่า
การปรับภูมิทัศน์	รักษาตุแลต้นไม้ ธรรมชาติอย่าให้มีการทำลายต้นไม้ ทำป้ายบอกสถานที่และเรื่องเล่า

- ชมวิถีชีวิตชาวเลที่คลองตุ้ง

ประเด็น	รายละเอียด
ลักษณะพื้นที่/จุดเด่น	เป็นพื้นที่ติดชายคลองตุ้งซึ่งเป็นที่ทำมาหากินแบบวิถีคนเล จุดเด่นสามารถมองออกไปเห็นทะเลและร่องน้ำเดินเรือเข้า-ออก ของชาวประมงพื้นบ้านของบ้านราไวย์ได้ และสามารถข้ามสะพานไปเกาะตันหยงละไน้
ประวัติ/เรื่องเล่า	เป็นวิถีชีวิตคนเลที่ต้องมาทำมาหากินในเลาน้ำตายช่วงประมาณ 4 คำ ถึง 15 คำ

	จะมีชาวบ้านมาทำงานเป็นการปลดปล่อยออกจากอวน มีปูม้า หอย จะมีการสาวอวนออกและอวนเข้าที่สามารถมาดูและลงมือทำจริงได้
ความสำคัญ/คุณค่าพื้นที่	เป็นแหล่งประกอบอาชีพซึ่งเป็นรายได้กับครอบครัวและชุมชน
ระยะเวลาเดินทาง	4 กิโลเมตร
กิจกรรมท่องเที่ยว	ดู/กิน ลงมือทำ พัก นำติดตัว
การปรับภูมิทัศน์	ทำป้ายบอกสถานที่

สินค้าภายในชุมชนที่เชื่อมโยงกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สินค้า	เจ้าของ	กระบวนการผลิต
1. ปลาสัมทรงเครื่อง	นางปรีดา همانยวง	ใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชนเป็นหลักและปลาตามฤดูกาล
2: ปลาวง	นางกอหนะ	ใช้ปลาจิ้งหม่องที่ติดมากับอวนปู
3. ปลาเค็มแดดเดียว	นางสุดา เหมหวัง	ใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชนเป็นหลักและปลาตามฤดูกาล
4. กุ้งแห้ง	แพ ศุภนิมิต ม.1	ใช้วัตถุดิบตามธรรมชาติที่ได้จากชาวประมงในพื้นที่
5. ผักสวนครัวฯ พริก 3. มะนาว อื่นๆ	นายสมชาย همانยวง	

4. เลียงเปิด	นายสมชัย โสสนุญ	
5. ฟาร์มวัวขุนราไเหื้อ	นายกอเดิม นิยมเดชา	เลียงวัวเพื่อขุนเนื้อขาย
6. แพชุมชน คลองคู้ก ราไไ้	นายสวาท หมดตาหลา	รับซื้อวัตถุดิบจากสมาชิกประมงพื้นบ้าน ในชุมชน

3.การจัดการพื้นที่สาธารณะสวนสาธารณะองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (หาดราไว ต.ชอน คลาน)

หาดราไว เป็นทะเลฝั่งอันดามัน มีความยาวประมาณ 3,500 เมตร จัดเป็นหาดที่ยาวที่สุดของ
จังหวัดสตูล ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ด้านตะวันตกจะมองเห็นเกาะสุกรของอำเภอปะ
เหลียน จังหวัดตรัง หาดทรายริมหาดราไวเป็นทรายปนโคลน แต่เหมาะกับการทำประมงมากกว่า น้ำทะเล
ไม่ค่อยใส แต่ถ้าจะลงเล่นน้ำหรือเดินเล่นก็ได้เพราะคลื่นไม่แรง พื้นที่บริเวณริมหาดร่มเย็น เพราะเป็นแนว
สนตลอดหาดราไว บริเวณริมหาดราไวมีแนวกันน้ำทะเลที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลชอนคลานได้ทำขึ้น
เพื่อไม่ให้น้ำทะเลหนุนขึ้นมาบริเวณถนนและหมู่บ้าน บริเวณรอบ ๆ หาด ไม่มีร้านค้า หรือว่ารีสอร์ท จึงทำ
ให้ผู้คนเดินทางมาเที่ยววันน้อยมาก

การเดินทางจากจังหวัดสตูล มุ่งหน้าไปทาง จ.ตรัง (ฉลุง - ปะเหลียน) ตามเส้นทางหมายเลข 416
เมื่อมาถึงประมาณหลักกิโลเมตรที่ 13 ให้เลี้ยวซ้ายไปตามเส้นทางหลวงชนบทหมายเลข สด.3018 ไป
ประมาณ 13 กิโลเมตร ก็จะพบหาดราไว (มีป้ายบอกเส้นทางตลอด) เส้นทางเดินทางเป็นทางลาดยาง
ตลอด

ปี 2548 มีมติคณะรัฐมนตรีให้จัดตั้งหอนกัณ ในพื้นที่สวนสาธารณะ เพื่อรับมือภัยสึนามิที่อาจ
เกิดซ้ำอีก เช่นที่เกิดแล้วเมื่อ 25ธันวาคม 2547

ปี 2549 ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ได้มีโครงการก่อสร้างสวนสาธารณะในพื้นที่หาดราไวย์ โดยมีอาคารกลุ่มอาคารประกอบด้วย คือ อาคารห้องประชุม ขนาดความจุ 300 คน , อาคารกระจกขนาดความจุ 50 คน ,ห้องน้ำรวมแบ่งชายหญิงจำนวน 10 ห้อง และ เวทียกพื้นจำนวน 1 แห่ง

ทั้งนี้ที่ผ่านมา อาคารที่ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดสร้างขึ้น ยังกลายเป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น เนื่องจากว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ถึงแม้ว่ามีการจ้างคนในชุมชน 1 คน มีหน้าที่ทำความสะอาดอาคาร กวาดขยะ คนคนเดียวไม่สามารถดูแลสถานที่ได้อย่างทั่วถึง ไม่มีเวรยามเฝ้าในยามวิกาล ไม่มีอำนาจจัดการพื้นที่อย่างเต็มรูปแบบสิ่งก่อสร้างอาคารดังกล่าวก็ยังทรุดโทรม และเป็นแหล่งมั่วสุม เป็นปัญหาของคนในตำบลมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาวิจัยทางทีมเล็งเห็นศักยภาพในการจัดการพื้นที่ดังกล่าวเป็นจุดศูนย์กลาง ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ และขยายผลในการจัดการท่องเที่ยว ทางทีมวิจัยเสนอแนวทาง การเข้าพูดคุยกับนายก

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อขอใช้ อาคารกระจกขนาด 50 คนเป็นฐานในการขับเคลื่อน และเป็นการตอบ
โจทย์การใช้พื้นที่รัฐต่อไป.

4.ข้อมูลกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขนคลาน

กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัด สตูล

ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 ตำบล ขอนคลาน อำเภอ ทุ่งหว้า จังหวัด สตูล 91120

การพัฒนาเริ่มจากการตั้งกองทุน สร้างระเบียบ และสมัครสมาชิก ลงหุ้นกลุ่มท่องเที่ยว 27
พฤษภาคม 2559 เลือกคณะกรรมการกลุ่มท่องเที่ยว และเปิดบัญชี 10 สิงหาคม 2559 ทีมวิจัย ผู้สนใจเข้า
ร่วมกลุ่ม เพื่อลงหุ้นกลุ่มและรับสมาชิกร่วมดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่าน กองทุนที่สามารถจัดการ
ตนเองได้

คุณสมบัติสมาชิกลงหุ้นกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขนคลาน

1. อายุ 18 ปีขึ้นไป
2. สามารถเข้าร่วมประชุมกับกลุ่มได้อย่างต่อเนื่อง
3. จำกัดเพดานการถือหุ้นไม่เกิน 30,000 บาททั้งประเภทบุคคลและองค์กร
4. สมาชิกต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลขนคลาน หรือ กลุ่มบุคคลที่ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่าง
ต่อเนื่อง

การบริหารจัดการกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขนคลาน

- กรรมการบริหาร มี 5 คน ประกอบด้วย นายสมชาย همانยวง นายตัมศักดิ์ สันป่าหมื่น
นายกอเน็ม นิยมเดชา นางดวงพร ชุ่มพลวงศ์ นายอับดุลรอซิก เหมหวัง มีบทบาทหน้าที่
บริหารจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขนคลาน ให้ดำเนินการตามกรอบ ทิศทางที่
กำหนดไว้ในกฎ/ระเบียบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขนคลาน และดำเนินการตามมติที่
ประชุมมอบหมายดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงาน องค์กร/ภาคี เครือข่ายต่างๆ

รวมทั้งดูแล รายงานการเงิน ทั้งรายรับ รายจ่าย เพื่อความโปร่งใส รวมทั้งจัดทำรายงาน
นำเสนอต่อที่ประชุมและอื่นๆ

- คณะกรรมการ ประชาสัมพันธ์ มี 3 คน ดังนี้ นายอัษฎรอสัก เหมหวัง นางราตรี โสสนุย
นางดวงพร ชุมพลวงศ์ มีบทบาท/หน้าที่ ประชาสัมพันธ์ กลุ่มฯและการดำเนินงานให้เป็นที่
รู้จักของกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปให้เป็นที่รู้จักและเข้ามาเที่ยวในชุมชนขอนแก่น ผ่านช่องทาง
ต่างๆทั้ง Facebook / Line / Instagram และ อื่นๆ
- คณะกรรมการฝ่ายสถานที่ มี 3 คน ดังนี้ นายตัมศักดิ์ สันป่าหมื่น นายก่อเต็ม นิยมเดชา
นายสมชาย หมายยวง มีบทบาทหน้าที่ ดูแลความเรียบร้อยทั้งหมดในด้านสถานที่และความ
สะอาด
- คณะกรรมการฝ่ายต้อนรับ มี 5 คน ดังนี้ นส.อภิสันต์ โสสนุย นางดวงจิต รวนเร นางสุ
ทิพย์ ผิวดิ นางดวงพร ชุมพลวงศ์ นางราตรีโสสนุย มีบทบาทหน้าที่ คอยให้การต้อนรับ
และอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการกลุ่มท่องเที่ยวฯรวมทั้งให้
คำแนะนำต่างๆทั้งเรื่องสถานที่และอื่นๆที่นักท่องเที่ยวควรจะได้รับรู้ในเบื้องต้น
- คณะกรรมการฝ่ายอาหาร มี 4 คน ดังนี้ นางปริดา หมายยวง นางดวงพร ชุมพลวงศ์ นาง
ราตรี โสสนุย นางทัศนีย์ นิยมเดชา มีบทบาทหน้าที่ ดำเนินการจัดทำอาหาร และอาหารว่าง
รองรับนักท่องเที่ยวให้เป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ตามที่ได้ตกลงกันไว้กับ
นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการจากชุมชน โดยมีนางปริดา หมายยวง เป็นผู้ควบคุมมาตรฐาน
การปรุงอาหารทั้งหมด และนางดวงพร ชุมพลวงศ์ รับผิดชอบแทนกรณี นางปริดา หมายยวง
ติดภารกิจ ส่วนในการจัดทำอาหารใช้ระบบหมุนเวียนกันรับผิดชอบเป็นรายหมู่บ้านเป็นครั้งๆ
ไป
- คณะกรรมการฝ่ายจัดซื้อ มี 1 คน ดังนี้ นายก่อเต็ม นิยมเดชา มีบทบาท/หน้าที่ จัดซื้อ
จัดหาวัตถุดิบ ตามที่ฝ่ายจัดทำอาหารส่งรายการมาให้ เพื่อส่งมอบให้กับฝ่ายจัดทำอาหาร และ
จัดซื้ออุปกรณ์ วัสดุ และอื่นๆที่ทางกลุ่มมีความจำเป็น

- คณะกรรมการฝ่ายรักษาความปลอดภัย ใช้คณะกรรมการทั้งหมดทำหน้าที่ดูแล รักษาความปลอดภัย ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการบริหาร ถ้ามีความจำเป็นมาก ก็ขอความร่วมมือจากชุด ชรบ.หมู่บ้านต่างๆตามความจำเป็น โดยการจัดจ้าง
- คณะกรรมการที่ปรึกษา คือ มีจาก สำนักงาน สกว.สตูล ดังนี้ นายสมพงษ์ หลีเคราะห์ นายอับดุลอาสีด หยีเหม นายพิเชษฐ์ เบญจมาศ นายประวิทย์ ลัดเลีย นางยุพาพร ปะดูลัง

กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

ระเบียบ ข้อบังคับกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขอนแก่น	
ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูล	
ข้อ 1.	ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบข้อบังคับกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขอนแก่น ต.ขอนแก่น อ.ทุ่งหัว จ.สตูล
ข้อ 2.	ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศใช้
ข้อ 3.	ในระเบียบนี้
“ระเบียบชุมชน”	หมายความว่า ข้อบังคับหรือกฎระเบียบที่มาจากชุมชน
“คณะกรรมการ”	หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขอนแก่น
“ประธาน”	หมายความว่า ประธานกรรมการบริหารกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขอนแก่น
“กรรมการ”	หมายความว่า กรรมการบริหาร กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขอนแก่น
“สมาชิก”	หมายความว่า สมาชิก กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขอนแก่น
ส่วนที่ 1	
วัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ กลุ่มเป้าหมาย	
ข้อ 4.	วัตถุประสงค์ของกลุ่ม
4.1	พัฒนา เสริมสร้างกระบวนการและยกระดับเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ของชุมชน
4.2	ส่งเสริมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
4.3	พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กลุ่มอาชีพ กลุ่มเกษตรกรภายใต้ กลไกสภาองค์กรชุมชนตำบล
4.4	พัฒนา ส่งเสริมเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
4.5	ส่งเสริม สนับสนุน พื้นฟู วิถีชีวิต ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น
4.6	ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4.7	ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ประชาธิปไตยชุมชน
4.8	ส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงอนุรักษ์
4.9	ส่งเสริมและสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน ประชาชน ในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนฐานทรัพยากรที่มี

- 4.10 ส่งเสริมการดูแลสุขภาพ อนามัยของคนในตำบล
- 4.11 ส่งเสริมการป้องกัน การเฝ้าระวัง การแก้ไขปัญหาและการช่วยเหลือ เรื่องภัยพิบัติโดยชุมชน
- 4.12 ส่งเสริม สนับสนุนระบบสวัสดิการภายในตำบล

ข้อ 5. บทบาท หน้าที่ของกลุ่ม

- 5.1 เป็นศูนย์รวมแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
- 5.2 เป็นศูนย์รวมของผู้ที่ทำงานด้านพัฒนาสังคมชุมชน
- 5.3 ประสานงานเครือข่ายฯ
- 5.4 จัดกิจกรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน
- 5.5 ทำแผนงาน / โครงการพัฒนากลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขอนแก่น
- 5.6 จัดหางบประมาณต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือองค์กรต่างๆ
- 5.7 หนุนเสริมระบบสวัสดิการชุมชนตำบลภายใต้สภาก่อตั้งชุมชนตำบล

ส่วนที่ 2

คณะกรรมการ

ข้อ 6. ให้มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม 13 – 15 คน

- 6.1 คณะกรรมการต้องมาจากสมาชิกฯ ที่ได้รับการเสนอชื่อในที่ประชุม

ข้อ 7. คุณสมบัติของคณะกรรมการ

- 7.1 เป็นผู้มิใช่ภูมิลำเนาอยู่ในตำบลขอนแก่นหรือใกล้เคียงตำบลขอนแก่น
- 7.2 มีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เป็นผู้ประพฤติตนผิดกฎหมายและเสื่อมเสียใน ศีลธรรม
- 7.3 กรรมการต้องเป็นสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนคนขอนแก่น

ข้อ 8. สถานภาพของคณะกรรมการ

- 8.1 ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ คราวละ 2 ปี
- 8.2 กรรมการสามารถดำรงตำแหน่งได้มากกว่าหนึ่งสมัย ถ้าสมาชิกฯเสนอชื่อ

ข้อ 9. การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ

- 9.1 ครบวาระ
- 9.2 ถึงแก่กรรม
- 9.3 ลาออกโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการด้วยเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของคณะกรรมการ
- 9.4 คณะกรรมการมีมติให้ออกด้วยเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของคณะกรรมการ

ข้อ 10. ตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

10.1 ประธาน

- 10.1.1 ควบคุม ดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการให้เป็นไปตาม

วัตถุประสงค์

- 10.1.2 เป็นประธานในที่ประชุมของคณะกรรมการ

10.1.3	ทำหน้าที่อื่นๆ ตามมติที่ประชุม
10.2	รองประธาน
10.2.1	ทำหน้าที่แทนประธาน ในกรณีที่ประธานไม่สามารถทำหน้าที่ได้ ตามลำดับตำแหน่งฯ
10.2.2	ทำหน้าที่อื่นๆ ที่ประธานมอบหมายหรือมติที่ประชุมมอบหมาย
10.3	เลขานุการ
10.3.1	จัดบันทึกรายงานการประชุม
10.3.2	จัดทำวาระการประชุมและออกหนังสือเชิญประชุมประจำเดือนหรือวาระเร่งด่วน
10.4	ประชาสัมพันธ์
10.4.1	ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารทั้งภายในและภายนอก
10.4.2	รายงานข้อมูลการจัดการบริหารองค์กรต่อที่ประชุมและสมาชิกฯ
10.5	เหรียญ
10.5.1	จัดทำบัญชี ควบคุมการเงิน และจัดทำเอกสารทางการเงิน
10.5.2	เบิกจ่ายเงินตามมติของกรรมการ
10.5.3	รายงานสถานะการเงินแก่ที่ประชุมของคณะกรรมการ
10.6	ฝ่ายอาหารและโรงครัว
10.6.1	ดำเนินการจัดทำอาหารและของว่างโดยการจัดหาแม่ครัวภายในกลุ่มสมาชิกมาทำอาหารและหมุนเวียนไปตามอัตราสมาชิกตามทีประชุมกรรมการเห็นชอบ
10.6.2	อาหารและของว่าง จะต้องเน้นวัตถุดิบในชุมชนเป็นหลัก
10.6.3	อัตราค่าอาหาร ตามที่ประชุมกำหนดหรือเห็นสมควรตามสภาพ
10.7	ฝ่ายรักษาความปลอดภัย
10.7.1	ดำเนินการตามที่ประชุมหรือคณะกรรมการร้องขอ
10.8	ฝ่ายสถานที่
10.8.1	จัดการดูแลสถานที่ ตามที่ได้รับมอบหมาย
10.9	ฝ่ายต้อนรับ
10.9.1	ให้การต้อนรับแขกหรือผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ที่มาเที่ยวหรือเยี่ยมเยือนชุมชนตำบลขอนแก่นด้วยไมตรีจิตอันดี
10.10	กรรมการ
10.10.1	เข้าร่วมประชุม / เสนอแนะ / วางแผนงาน การบริหารของคณะกรรมการ
10.10.2	ออกเสียงสนับสนุน / คัดค้าน ต่อมติที่ประชุม
10.10.3	ให้ดำเนินงานตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายจากมติที่ประชุมคณะกรรมการหรือที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกฯ
ส่วนที่ 3	
สมาชิก	

- ข้อ 11. คุณสมบัติสมาชิกฯ
- 11.1 เป็นชาวบ้านในตำบลขอนแก่นและตำบลใกล้เคียงฯ
 - 11.2 มีความรัก จิตอาสา และเข้าใจเรื่องของการฟื้นฟู ดูแล รักษาทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมชุมชน
 - 11.3 เป็นบุคคลที่เสียสละ พัฒนาสังคม และชุมชนฯ
- ข้อ 12 การเข้าเป็นสมาชิกฯ
- 12.1 แจ้งความจำนงค์ พร้อมยื่นใบสมัครตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเกิ่กึ่งหนึ่ง
- ข้อ 13. การขาดจากการเป็นสมาชิกฯ
- 13.1 ลาออก
 - 13.2 กรรมการติให้ออก เนื่องจากมีพฤติกรรมเป็นปรปักษ์ต่อกลุ่ม ด้วยเสียงกึ่งหนึ่งของกรรมการ
 - 13.3 กระทำผิดด้วยการฝ่าฝืนกฎ ข้อบังคับ ของกลุ่มอย่างร้ายแรง
 - 13.4 ขาดการประชุม ติดต่อกันจนกรรมการพิจารณาให้ออก
- ส่วนที่ 4
การประชุม
- ข้อ 14. การประชุมของคณะกรรมการและสมาชิกฯ
- 14.1 การประชุมของคณะกรรมการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
 - 14.2 การประชุมของคณะกรรมการ กำหนดให้มีการประชุมเป็นไปตามวาระฯ
 - 14.3 องค์ประชุมต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการฯ
 - 14.4 การประชุมใหญ่ของสมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 - 14.5 การเปิดประชุมวาระเร่งด่วนให้เสนอต่อประธาน หรือคณะกรรมการหนึ่งในสามร้องขอให้มีการเปิดประชุม
- ส่วนที่ 5
การจัดทำแผน
- ข้อ 15. การจัดทำแผน
- 15.1 กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำแผนงานประจำปี
 - 15.2 จะต้องนำแผนงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่เพื่อทราบและพิจารณาปรับปรุง
 - 15.3 แผนงานประจำปีจะต้องมีมติรับรองด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้เข้าร่วมประชุม
- ส่วนที่ 6
การเงินและทรัพย์สิน
- ข้อ 16. ทุนดำเนินการ
- 16.1 ค่าหุ้นสมาชิกฯ
 - 16.2 เงินสนับสนุน / กลุ่ม / องค์กร
- ข้อ 17. การเงินและทรัพย์สิน

17.1 ให้คณะกรรมการฝ่ายเหรียญกษาปณ์ เป็นผู้จัดทำบัญชี รายงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารทุกๆ 3 เดือน

17.2 การเบิกจ่ายเงินต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ

17.3 การเบิกจ่ายงบประมาณการดำเนินงานให้ถือตามมติในที่ประชุมของคณะกรรมการ

17.4 ให้คณะกรรมการบริหาร แต่งตั้งกรรมการ 3 คน ทำหน้าที่ตรวจสอบการเงินและทรัพย์สิน ปีละครั้ง

ส่วนที่ 7

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์

ข้อ 18 กฎระเบียบ ว่าด้วย ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

18.1 ห้ามทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

18.2 ห้ามนำพันธุ์ไม้ในพื้นที่อนุรักษ์ออกจากชุมชน ยกเว้น เพื่อการศึกษาและเห็นชอบจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

18.3 ห้ามใช้เครื่องมือทำลายล้างทุกชนิด เข้ามาในพื้นที่ รวมทั้ง ระเบิดปลา ยาเบื่อ รวมทั้งการช็อตด้วยไฟฟ้า

18.4 ส่งเสริม สนับสนุน การปลูกป่า รักษาป่า และการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งในตำบล

ข้อ 19 กฎระเบียบ การล่องเรือ เทียวในพื้นที่ ลำคลองชลประทานชายเลนและทะเล

19.1 (ยังไม่มี)

ส่วนที่ 8

บทเฉพาะกาล

ข้อ 20. บทเฉพาะกาล

20.1 การแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบข้อบังคับ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารเกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ

20.2 เมื่อมีข้อขัดแย้งในกรณีที่ไม่ระบุในระเบียบข้อบังคับนี้ ให้ถือตามมติในที่ประชุมของคณะกรรมการเกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ

20.3 ให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งก่อนที่ระเบียบนี้มีผลบังคับ ยังคงทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะครบวาระการดำรงตำแหน่ง

ให้ไว้ ณ วันที่ เดือน พฤษภาคม พศ. 2560

ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ การตลาดของชุมชน

ใช้การประชาสัมพันธ์ผ่าน Facebook ภายใต้ ชื่อ: กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน คน ขอนคฺลาน และ
เครือข่าย องค์กรชุมชนฯ รวมทั้งเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนสตูล (CBT.Satun)

การเดินทางและการติดต่อ

089-9763353 – 095 0298608

อับดุลรอซึก เหมหวัง

088-8341736

สมชาย همانยวง

088-8301752

ปรีดา همانยวง

065 0203654

ดวงพร ชุ่มพลวงศ์

ช่วงเวลาที่ให้บริการติดต่อสอบถามข้อมูล

ตลอด 24 ชั่วโมง

ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว

ที่ทำการ สภากาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น/ศูนย์ประสานงานกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน
ตั้งอยู่ สวนสาธารณะหาดราวี หมู่ที่ 4 ตำบล ขอนคฺลาน อำเภอ พงหว้า จังหวัด สตูล 91120

โปรแกรมการท่องเที่ยว

ทริป 1 วัน

- รวมตัวที่อาคารทำการกลุ่มท่องเที่ยว แนะนำความเป็นมา เป้าหมายการจัดการ
- ลงพื้นที่ศึกษาชุมชน
 - ชมแหล่งตำนานใต้ขอนแก่น
 - ชมวิถีประมงพื้นบ้าน ริมคลองดงกั้ง
 - เรียนรู้การจัดการแพปลา
- พักรับประทานอาหารพื้นบ้าน ทะเลสด
- ล่องเรือชมคลอง
- ชมพระอาทิตย์ตกริมทะเล

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยที่ค้นพบ

จากการศึกษาวิจัย สามารถสรุปและอภิปรายผลการดำเนินงานจากฐานข้อมูลที่ค้นพบ ออกเป็นมิติต่างๆ ดังนี้

1. มุมมองเกี่ยวกับฐานทรัพยากรในมิติทางตรงเพียงอย่างเดียว

ตำบลขอนแก่น มีทะเลรอบด้าน ชาวบ้านพึ่งพิงทะเลในการประกอบอาชีพ การจัดการทะเลของคนขอนแก่น ทำโดยการทำกิจกรรมอนุรักษ์ เท่านั้น หากได้มองออกไปสู่การจัดการอื่น เมื่อมุมมองต่อฐานทรัพยากรมีแบบเดียว การมองถึงคุณค่าที่ลึกกว่านั้นจึงเป็นไปได้ หากจากงานวิจัย ส่งผลให้ทีมวิจัยมีมุมมองต่อทะเลซึ่งเป็นฐานทรัพยากร ในมิติอื่น เช่น ประเด็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่เห็นทะเลเป็นคุณค่าและมูลค่าที่ต้องรักษา ผ่านเรื่องเล่าประกอบวิถีชีวิตชุมชนประมงพื้นบ้าน เมื่อเห็นเช่นนี้ การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นเครื่องมือในการจัดการฐานทรัพยากร วิถีชีวิต ผ่านเส้นสายที่ผ่านมา

2. มุมมองต่อการขอจัดการพื้นที่ของรัฐ เพื่อการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

พื้นที่ตำบลขอนแก่น มีสวนสาธารณะหาดราไว อยู่ในดูแลของอบจ.สตูล ผ่านมาการจัดการอบจ.จะจ้างคนมาดูแล ชาวบ้านจึงผ่านไปผ่านมา ไม่ได้เข้ามาจัดการ กลายเป็นพื้นที่มั่วสุมของวัยรุ่น เพราะแม้มีพื้นที่แต่คล้ายมองไม่เห็น การค้นข้อมูลจากงานวิจัย ส่งผลให้พื้นที่มีตแสดงตน เมื่อขบคิด จึงคิดว่าจะมองผ่านไม่ได้ สำคัญคือ ถ้ามองว่าไม่ใช่ที่เรา ไม่มีอำนาจจัดการ จะปล่อยทิ้งร้างให้คนอื่นแก้ไข ขณะทำงานนี้เมื่อเข้าเจรจากับอบจ. ทีมวิจัยกลับเกิดความภาคภูมิใจ และเห็นมุมมองที่หลากหลายในการจัดการพื้นที่ทั้งระบบมากขึ้น

มุมมองต่อการจัดการพื้นที่รัฐ ชาวบ้านมักมองว่าไม่มีสิทธิ์ แม้จะอยู่ในพื้นที่ตนเองก็ตาม หากสามารถจัดการร่วมกันได้ ย่อมสร้างประโยชน์อันดี

การออกแบบการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

1. ขอใช้พื้นที่สวนสาธารณะหาดราไวย์

จากข้อเสนอในส่วนการท่องเที่ยว จากการศึกษาข้อมูล ทางทีมวิจัยจึงตั้งประเด็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยชูการจัดการพื้นที่ชายหาดราไวย์เป็นจุดขาย เริ่มจากการประสานขอความร่วมมือกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (อบจ.สตูล) เพื่อขอใช้พื้นที่อาคารในสวนสาธารณะหาดราไวย์ ที่ตอนนี้ขาดคนดูแลและว่างจากการใช้ประโยชน์ ทางทีมจึงจะขอใช้พื้นที่เพื่อเป็นจุดประสานงาน และอาคารทำการในด้านการจัดการท่องเที่ยวในอนาคต

ซึ่งจากการออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากกระบวนการวิจัย ทางทีมวิจัยได้นำข้อเสนอดังกล่าวไปยื่นต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล และทางอบจ.สตูลมีมติให้กลุ่มใช้อาคารที่ขอได้โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า และในกรณีที่มิมีสิ่งของชำรุดเสียหาย ทางอบจ.สตูลจะเข้ามาซ่อมแซมให้ กล่าวคือทางกลุ่มมีสิทธิใช้ประโยชน์เต็มที่ โดยทางอบจ.สตูลเป็นองค์กรสนับสนุน

ส่วนการจัดการสถานที่หลังได้รับอนุมัติ ทางทีมวิจัยมีการเข้าปรับปรุงทัศนียภาพโดยรอบภายในมีการซื้ออุปกรณ์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่นโต๊ะ เก้าอี้ ถ้วยชาหม พัดลม มีการติดผ้า幔อาคารกระจก ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสภาองค์กรชุมชนตำบลขนคลาน และมีการจัดคนเข้าดูแลพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สวนสาธารณะหาดราไวย์ที่มีคนจัดการจ้างโดยอบจ.สตูล มีทางกลุ่มเข้ามามีดูแลเพิ่มขึ้น ลดปัญหาการมั่วสุมชิงวียรุ่นในพื้นที่ลงระดับหนึ่ง

2. เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ทางทีมวิจัยในนามกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขนคลาน ได้เข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อเรียนรู้และพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทั้งนี้จากการเข้าร่วม ทางสมาชิกทีมวิจัยคือ “อับดุลรอซึก เหมหวัง” ได้รับเลือกเป็นรองประธานเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีบทบาทในการร่วมขับเคลื่อนเครือข่าย และสิ่งสำคัญคือทางกลุ่มได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ 11 ประการ ว่าด้วยการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคม

นอกจากนี้ ทางกลุ่มมีการลงหุ้น และเข้าจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เป็นกลุ่มท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนโยบายประชารัฐ หนึ่งตำบลหนึ่งกลุ่มท่องเที่ยวอีกด้วย

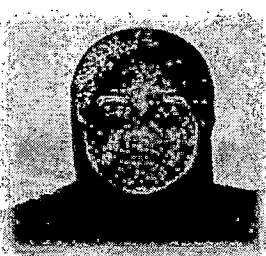
ข้อเสนอแนะ

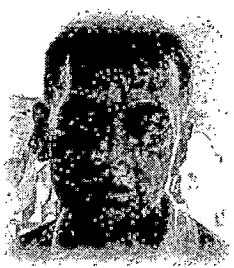
1. งานวิจัยชุดนี้ มีจุดเด่นในด้านการพัฒนางานวิจัยในรูปแบบระดับตำบล มีองค์กรที่เป็นทีมวิจัย คือสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น ซึ่งมีหน้าที่ในการเคลื่อนงานในพื้นที่ และได้รับการรองรับจากพรบ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ส่งผลให้การเคลื่อนงานมีความต่อเนื่อง แม้ งานวิจัยจะเป็นโครงการ แต่หลังโครงการทางทีมมีการขับเคลื่อนได้ต่อ จุดเด่นลักษณะนี้สามารถใช้วิเคราะห์เป็นฐานการเลือกทีมวิจัยเพื่อความต่อเนื่องได้
2. งานวิจัยชุดนี้ หลังพัฒนางานวิจัยทางกลุ่มได้เข้าร่วมเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เป็นพื้นที่กลางเชิงประเด็น ในการทำงานของกลุ่มในอนาคต สามารถสร้างการเรียนรู้ได้หลากหลาย การสร้างพื้นที่เครือข่ายเชิงประเด็นรองรับหลังโครงการ เป็นกลยุทธ์ที่ทางพื้นที่สามารถนำมาปรับใช้ได้

พัฒนาการของนักวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล	บทบาทในโครงการ	ศักยภาพก่อนทำโครงการ	ศักยภาพหลังทำโครงการ
1. นางปรีดา ฆมานะวง 	หัวหน้าโครงการ	-จากที่เราไม่รู้เรื่องของข้อมูลต่างๆของชุมชน -ได้เข้ามาเป็นทีมร่วมกันทำงาน -ได้เป็นทีมงานและได้มีทีมมาร่วม และได้ร่วมกันหลายหน่วยงานในการ	-ในการให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมกันแก้ปัญหาชุมชน

		พัฒนาทักษะ	
2.นายอับดุลรอซิก เหมหวัง 	รองหัวหน้าโครงการ/ ผู้ประสานงาน	-เป็นแกนนำพื้นที่ มี ศักยภาพรอบด้าน เป็นนัก วางแผน ขับเคลื่อน ประสานงาน มีบทบาท สพม.สตูล	-ความคิดเป็นระบบ ขึ้น
3.นางดวงพร ชุ่มพลวงศ์ 	เลขานุการ	-เติบโตจากงานเยาวชน เรียนรู้ทุกอย่าง มีจิต สาธารณะ	-ทำงานเก่งขึ้น -กล้าพูดมากขึ้น -รับผิดชอบ -มีการบันทึกทุกครั้ง
4.นางราตรี ไสสนุ้ย 	เหรียญก	-เติบโตจากงานเยาวชน มี ความละเอียดการทำบัญชี การเงิน	-เป็นนักประสานงาน ที่ชัดเจนมากขึ้น -นำเสนอชัดเจนขึ้น
5.นางดวงจิต รวนเร 	เลขานุการ	กล้าพูด กล้าเขียน กล้า แสดงความคิดเห็น กล้า ตอบคำถาม ถึงเวลามา ประชุมก็ต้องมา	-เห็นการแก้ปัญหาใน เรื่องการทำงานของ สภาในการประชุมมี การปรับเปลี่ยนการ ทำงานอยู่ตลอด

6.นายหมาดหยาบ สันมาหมีน 	ที่ปรึกษา/ปราชญ์	-เป็นนักปฏิบัติ	-กล้าพูดขึ้น -มีการเรียบเรียง มีระบบคิดที่ดีขึ้น -มีการสื่อสารที่ชัดเจนขึ้น
7.นายสมนึก ขุนแสง 	ที่ปรึกษา/ปราชญ์	-อยู่ในสายงานปกครอง ไม่ค่อยกล้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นนักปฏิบัติการณ์ที่	-กล้าแลกเปลี่ยน ทักท้วงความคิดมากขึ้น
8.นายสมชาย همانยวง 	ประธานท่องเที่ยวปัจจุบัน	-ไม่กล้าพูด คิดไม่ค่อยเป็นชอบทำ	-กระบวนการคิดเปลี่ยนคิดถึงเพิ่มมากขึ้น -มีพลัง รับผิดชอบงานขึ้น
9.นางนันทิตา จิตต์หลัง 	เลขานุการ	-ในการให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกันแก้ปัญหาชุมชน	-มีเป้าหมายชัดเจน -มีพื้นที่ชัดเจนขึ้น

10.นายสมชัย ไสสนุย 	ที่ปรึกษา/ปราชญ์	-เป็นนักปฏิบัติ	-กล้าพูดมากขึ้น
11.นายมานพ ทอดทิ้ง 	เหรียญก	-จากที่เราไม่รู้เราได้รู้ได้ เข้าใจสิ่งที่ทำ	-การทำงานที่ผ่านมา ขององค์กรชุมชน ได้ แก้ปัญหาในหมู่บ้าน ชุมชนเป็นอย่างดีและ ครบครัน

อ้างอิง

พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550(ร่าง)หมวดที่ 5.

เอกสารการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนสลักคอก จังหวัดตราด

เอกสารสมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชน จ.สตูล (2557-2558)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ประวัติทีมวิจัย

1. ชื่อ นางสาวปรีดา นามสกุลหมานยวง หัวหน้าโครงการ
วัน/เดือน/ปีเกิด 1 มกราคม 2505
ที่อยู่ 35 ม.3 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูล
เบอร์โทร 088 8301752
ประวัติการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6
อาชีพค้าขาย
ตำแหน่งทางสังคมรองประธานสตรีระดับอำเภอ
2. ชื่อ นางราตรี นามสกุลโสสนุย
วัน/เดือน/ปีเกิด 15 พฤศจิกายน 2521
ที่อยู่ 55/5 หมู่ที่ 1 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูล
เบอร์โทร 083-6441519
ประวัติการศึกษา-
อาชีพประมง
ตำแหน่งทางสังคม
 - ประธานกองทุนบทบาทสตรีตำบล
 - ผู้นำชุมชน(อช.)
3. ชื่อ นายมานพ นามสกุลทอดทั้ง
วัน/เดือน/ปีเกิด 14 กันยายน 2501
ที่อยู่ 37 หมู่ที่ 1 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูล
เบอร์โทร 089-4669814

ประวัติการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 7

อาชีพ ประมง

ตำแหน่งทางสังคม

- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

4. ชื่อสมนึก นามสกุลขุนแสง

วัน/เดือน/ปีเกิด 14 มีนาคม 2506

ที่อยู่ 54 หมู่ที่ 1 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

เบอร์โทร 089-6590974

ประวัติการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6

อาชีพประมง

ตำแหน่งทางสังคม

- ผู้ใหญ่บ้าน

5. ชื่อ นายสมชัย นามสกุลโสสนุย

วัน/เดือน/ปีเกิด 14 พฤศจิกายน 2500

ที่อยู่ 59 ม.1 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

เบอร์โทร 087-3997791

ประวัติการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6

อาชีพเกษตรกร

ตำแหน่งทางสังคม

- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

- ประธานกลุ่มสหกรณ์

6. ชื่อ นายอัศรรัช นามสกุลเหมหวัง

วัน/เดือน/ปีเกิด 2 ธันวาคม 2502

ที่อยู่ 55/4 ม.1 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

เบอร์โทร 095-0298608

ประวัติการศึกษา

อาชีพ

ตำแหน่งทางสังคม

- ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น

7. ชื่อ นางสาวจิต นามสกุลวรรณเร

วัน/เดือน/ปีเกิด 6 เมษายน 2521

ที่อยู่ 157 ม.2 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูล

เบอร์โทร 083 1859698

ประวัติการศึกษาม.6

อาชีพประมง

ตำแหน่งทางสังคมสม.

8. ชื่อ นายหมาดหยาบ นามสกุลสันมาหมื่น

วัน/เดือน/ปีเกิด 2493

ที่อยู่ 151 ม.2 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูล

เบอร์โทร

ประวัติการศึกษา

อาชีพเลี้ยงสัตว์

ตำแหน่งทางสังคม

9. ชื่อ นางสาวพร นามสกุลชุมพลวงศ์

วัน/เดือน/ปีเกิด 4 ธันวาคม 2517

ที่อยู่ 158 ม.2 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูล

เบอร์โทร

ประวัติการศึกษาม.6

อาชีพ

ตำแหน่งทางสังคม

10. ชื่อ นายนันทิตา นามสกุลจิตต์หลัง

วัน/เดือน/ปีเกิด 4 เมษายน 2518

ที่อยู่ 27/5 ม.3 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

เบอร์โทร 081 0931585

ประวัติการศึกษาม.6

อาชีพประมง

ตำแหน่งทางสังคมอสม.

11. ชื่อ นางสาวสุมาลี นามสกุลจิตต์หลัง

วัน/เดือน/ปีเกิด 13 มกราคม 2515

ที่อยู่ 27/4 ม.3 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

เบอร์โทร 089 2978900

ประวัติการศึกษาม.6

อาชีพค้าขาย

ตำแหน่งทางสังคมกรรมการกลุ่มออมทรัพย์

12. ชื่อ นางรัตนา นามสกุลโสสนุย

วัน/เดือน/ปีเกิด 20 พฤษภาคม 2509

ที่อยู่ 54 ม.3 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

เบอร์โทร 087-6317160

ประวัติการศึกษา

อาชีพแม่บ้าน

ตำแหน่งทางสังคม

- กรรมการกองทุนหมู่บ้าน

13. ชื่อ นายกอเดิม นามสกุลนิยมเดชา
วัน/เดือน/ปีเกิด 2 ธันวาคม 2502
ที่อยู่ 96 ม.4 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล
เบอร์โทร 083-1932986.
ประวัติการศึกษามศ.3
อาชีพประมง
ตำแหน่งทางสังคม
- ผู้ช่วยกำนัน
14. ชื่อ นายตัมศักดิ์ นามสกุลสันป่าหมื่น
วัน/เดือน/ปีเกิด 2 ธันวาคม 2502
ที่อยู่ 17/3 ม.4 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล
เบอร์โทร 087-3926947
ประวัติการศึกษา
อาชีพประมง
ตำแหน่งทางสังคม
- ผู้นำทางศาสนา
15. ชื่อ นางสุทิพย์ นามสกุลผิวดิ
วัน/เดือน/ปีเกิด 22 มีนาคม 2527
ที่อยู่ 48/4 ม.4 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล
เบอร์โทร 087-4942673
ประวัติการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6
อาชีพประมง
ตำแหน่งทางสังคม
- ผู้นำทางศาสนา

16. ชื่อ นายสุธรรม นามสกุลสารบัญญ

วัน/เดือน/ปีเกิด 22 มีนาคม 2521

ที่อยู่ 36 ม.4 ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

เบอร์โทร 082-4283431

ประวัติการศึกษา

อาชีพรับจ้าง

ตำแหน่งทางสังคม

- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- กำนันหมู่ที่ 4

ภาคผนวก ข.

ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการประมงและแหล่งทรัพยากร

ตารางที่ 1 : ปฏิทินฤดูกาลในรอบปีการประกอบอาชีพบริเวณคลอง

อาชีพ	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
1.เลี้ยงปลาในกระชัง												
1.1 ปลาเก๋า												
1.2 ปลา												
2. ตกปูดำ												
3. ไซปลาเก๋า												
4. อวนหับตลิ่ง												
5. หว่ากกิ้ง (เหยียบกกิ้ง)												
6. จับปูไข่												

ตารางที่ 2 : ตารางการประกอบอาชีพบริเวณคลอง

อาชีพ	ช่วงเวลา/	รายได้ / บาท (ประมาณ)	ผู้ประกอบการ
1.เลี้ยงปลาในกระชัง	เลี้ยงปลาได้ตลอดทั้งปี	ครั้งจะขายได้ประมาณ	มากกว่า 200
1.1 ปลาเก๋า	- ระยะเลี้ยงปลาเก๋า 1 ปี (จับ1ครั้ง)	2 หมื่นกว่าบาท/ ต่อ 1	ราย
1.2 ปลา	- ระยะเลี้ยงปลากระพง 8 เดือน (จับ1ครั้ง)	ห้อง/ 1 ห้องเลี้ยงปลา 100ตัว	- รายบุคคล - กลุ่ม
2. ตกปูดำ	ตกปูดำได้ตลอดทั้งปีในช่วงน้ำ15-5 คำ - 1 เดือนตกปู 2 น้ำ (1 น้ำได้ 9 วัน) - 1 ปีตกปูได้ประมาณ 216 วัน	รายได้ประมาณวันละ 300 บาท	
3. ไซปลาเก๋า	ตลอดทั้งปี ช่วง 5- 12 คำ (น้ำตาย)		
4. อวนหับตลิ่ง	ตลอดทั้งปี ช่วง 14- 3 คำ (น้ำใหญ่)		บังแดง

5. หากุ้ง (เหยียบกุ้ง)	ตลอดทั้งปี ช่วง 14- 3 ค่ำ (น้ำใหญ่)		
6. จับปูไข่	ตลอดทั้งปี(อาชีพเสริม)ช่วง14- 15 ค่ำ		

ตารางที่ 3 : ปฏิทินฤดูกาลในรอบปีการประกอบอาชีพในทะเล

อาชีพ	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย.	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
1.อวนกุ้ง -กุ้งขาว	←											→
-กุ้งหอยเขียว											↔	↔
2.ลอบหมึก -หมึกหอม -หมึกกระดอง	←						→		←			→
3.อวนปลาทุ							←					→
4.อวนปลาแกหรง										←		→
5.อวนปลานาหิ้ง										←		→
6.อวนปลาทราย	←											→
7.ไซปู อวนปู		←										→
8.ไซปลา		←										→
9.ตักบ่อ								←				→
10.ตกเบ็ด	←					→					↔	↔

ตารางที่ 4 : ปฏิทินฤดูกาลในรอบปีการประกอบอาชีพในป่าชายเลน

อาชีพ	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย.	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
1.หอย	←											→
2.กุ้ง (กั้ง)	←											→
3.ทอดแห	←				→					←		→
4.ปลากระบอก/โลกั้ง	←				→					←		→

5.ปลาไหล	←			→						←		→
6.ปูดำ	←											→
7.ปูซีโก้	←											→
8.ปูเปรี้ยว	←			→						←		→
9.ใบจาก	←											→
10.เย็บจาก	←											→

ตารางที่ 5 : ตารางการประกอบอาชีพบริเวณป่าชายเลน

อาชีพ	บริเวณ/ที่อยู่	ช่วงน้ำ	วิธีการ/อุปกรณ์
1. หอย-หอยแครงมัน	ริมคลอง/ริมทะเล	น้ำลงเต็มที่ (เพราะน้ำใหญ่)	เดินหา ขึ้นขี่แดง ปากลอก
-หอยเมลิ็ดขนุน	อยู่ในป่าชายเลน	เฉพาะน้ำตาย น้ำ 6-12 คำ	จอบขุด ตะกร้า
-หอยตาแดง	อยู่ในป่าชายเลน/อยู่บนต้นไม้	น้ำขึ้นเต็มที่ จนน้ำลงแห้ง น้ำ 13-5 คำ	ถุงอวน เดินเก็บ
-หอยก้น	อยู่ในป่าชายเลน/ป่าแ่ง	น้ำลงเต็มที่ น้ำ 6-12 คำ	มีดพรว้า ตะกร้า
-หอยตีเตบ	อยู่ที่รากป่าชายเลน	น้ำลงเต็มที่ น้ำ 6-12 คำ	ปะโต๊ะ ที่ใส่
2. กุ้ง (กั้ง)	ริมคลอง/ริมทะเล	น้ำลงเต็มที่ น้ำ 6-12 คำ	ใช้เท้ากวาด/กดลงไป/ที่ใส่
3. ทอดแห	น้ำแห้ง เฉพาะที่มีน้ำแ่ง/น้ำขัง	น้ำลงแห้ง น้ำ 13-5 คำ	(แห) 7 คอก
4. ปลากระบอก/โลกั้ง	ชายคลอง/ริมทะเล	น้ำ 6-12 คำ	สวิง(ที่แ่ง)/ไฟฉาย
5. ปลาไหล	ป่าชายเลน	น้ำตาย น้ำ 6-12 คำ	ใช้ลอบปลาไหล
6. ปูดำ	ป่าชายเลน	น้ำใหญ่ น้ำ 12-5 คำ	ลอบ/ไซปูดำ/หย่องปูดำ
7. ปูซีโก้	ป่าชายเลน	น้ำตาย น้ำ 6-12 คำ	ลอบปู
8. ปูเปรี้ยว	ป่าชายเลน	น้ำใหญ่ น้ำ 12-5 คำ	ไฟฉาย ถูมือ ถัง
9. ไบจาก	ป่าชายเลน/ป่าจาก	ได้ทุกวัน	มีดพรว้า ใช้แรง
10. เย็บจาก	ป่าชายเลน/ป่าจาก	ได้ทุกวัน	มีดพรว้า ใช้แรง หวายลิง ไม้ไผ่ ไบจาก

กิจกรรมที่ทำมาแล้วในป่าชายเลน 1) ปลุกป่าชายเลน วันสำคัญ นักชดถุกษ์ วันพ่อ วันแม่ 2) วันผู้สูงอายุ วันสิ่งแวดล้อมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น หอย กุ้ง ปลากระพง 3) ร่วมเพาะต้นกล้าไม้ป่าชายเลน ร่วมกับสถานีป่าชายเลน 37

ตารางที่ 6 : ปฏิทินฤดูกาลในรอบปี “มรสุม”

มรสุม/ลม	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย.	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
ลมตะวันออกเฉียงใต้												
ลมตะวันตก												
ลมพัด “มรสุม”												
ลมหนาว “ตะวันออกเฉียงใต้”												

ตารางที่ 7 : ปฏิทินฤดูกาลในรอบปีการประกอบอาชีพชายหาดตำบลขอนแก่น

อาชีพ	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย.	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
หอยลิ้งไก่												
ทอดแห												
อวนล้อม												
เบ็ดราไว												
หอยล่อย												
ทำหาลาดแห้ง												
หอยท้ายเกาะ												

การใช้ประโยชน์บริเวณชายหาด

-ช่วงเทศกาล เช่นปีใหม่ (มกราคม), สงกรานต์ (เมษายน), ฮารีรายอ อีดิลฟิฏรี (สิงหาคม), ฮารีรายอ อีดิลอฎฮา (ตุลาคม – พฤศจิกายน) จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่ชายหาดราไว เพื่อทานข้าวห่อ อาบน้ำทะเล มีทั้งที่มาเป็นครอบครัว และคู่บ่าวสาว ช่วงเวลาดังกล่าวมีผู้คนเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดขยะมาก นอกจากนั้น ยังมีการมั่วสุมดื่มเสพของมีนเมาบริเวณชายหาดอีกด้วย ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเยาวชนในพื้นที่ จากพฤติกรรมแต่งกายที่ล่อแหลม การดื่มกิน ซึ่งเป็นการเลียนแบบที่น่ากังวลใจต่อผู้ปกครอง แต่ผลดีจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวในช่วงเวลาดังกล่าว คือ การสร้างรายได้จากการขายสินค้า และที่พักเช่นบังกะโล

-นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจาก อำเภอกาฬสินธุ์,อำเภอสกลนคร และอำเภอหนองบัว

กิจกรรมที่ใช้บริเวณชายหาดในการดำเนินงาน

1. ในสำคัญ เช่น วันพ่อ,วันแม่ ได้มีการจัดกิจกรรม ปลุกป่าสนปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ปล่อยปลา กุ้ง ปูดำและเก็บขยะ
2. จัดงานวันผู้สูงอายุ ทุกเดือนเมษายนแข่งกีฬาครอบครัว
3. เข้าค่ายลูกเสือค่ายเรียนรู้เด็กและเยาวชน
4. จัดประชุม

ตารางที่ 8 : ตารางการทำประมงพื้นบ้านตำบลขนคลาน ระบุเครื่องมือเดือน(ต่อหน้า)หมายถึง แหล่ง
ทำมาหากิน

เครื่องมือ	เดือน	แหล่ง (ต่อหน้า)
อวนกุ้ง	มกราคม-ธันวาคม	หน้าราไ
	พฤษภาคม - สิงหาคม (ช่วงมรสุม)	หน้าราไระหว่างเกาะแดง เกาะกล้วย-หินกอง ร่องกลางระหว่างเกาะกล้วย-ราไ
อวนปลาทุ	สิงหาคม - พฤศจิกายน	หน้าเกตรา เกาะกล้วย หน้าราไ ปากร่องขนคลาน ร่องกลาง หินกอง ทศเหนือเกาะแดง เกาะบัน หน้าเกาะสุกร
อวนปลาจวด ปลาหลังเขียว	พฤศจิกายน - เมษายน	หน้าราไ หลังควนตันหยง หน้าเกาะกล้วย เกาะแดง เกาะสุกร ปากร่องขนคลาน เกาะบัน หน้าทุ่งสะโ๊ะ
ลอบหมึก	ตุลาคม-พฤษภาคม	เกาะสาม เกาะลู เกาะกล้วย หน้าบุโหล่น หน้าตะมะ ร่องกลาง หน้าราไ
ตกเบ็ด (ช่วงน้ำ 5-13 ค่ำ)	พฤศจิกายน - เมษายน	ปะการังเทียมเกาะแดง ปะการังเทียมเกตราหลังหอ ปะการังเทียมเกาะสาม หน้าเกาะตากใบ
ปลาจารเม็ด ปลาหน้าหิน (ช่วงน้ำใหญ่)	สิงหาคม-ตุลาคม	ร่องเกาะแดง ร่องกลาง หน้าเกาะกล้วย ร่องเกาะสุกร ปากร่องขนคลาน หน้าทุ่งสะโ๊ะ ร่องบุโบาย หน้าบ่อเจ็ดลูก
อวนปู (ช่วงน้ำตาย 4-13 ค่ำ)	มิถุนายน-ตุลาคม	เกาะหลัก เกาะบุโหล่น เกาะสาม หินกอง เกาะตะมะ หน้าเกาะลู
ไซปู (ช่วงฤดูแล้ง)	พฤศจิกายน - เมษายน	หน้าราไ เกาะกล้วย เกาะแดง เกาะสุกร จันทา หน้าตากใบ หน้าเกาะลู หอเทศ
อวนมอหลอด (ปลาทราย)	มกราคม-ธันวาคม	หน้าราไ ร่องกลาง เกาะแดง หินกอง หอดู้ย หน้าทุ่งสะโ๊ะจันทา

	มิ ถ ุ น ำ ย น - กรกฎาคม (ช่วง 14-5ค่ำ เป็น ช่วงที่มีเยื่อที่สุด)	หินกอง ห้ายเกาะเกตรา ทิศเหนือเกาะแดง
--	--	--------------------------------------

ตารางที่ 9 : ตารางแสดงสถานที่จับสัตว์น้ำ ตำบลขอนแก่น

สัตว์น้ำ	สถานที่
ปลาทราย	เกตรา ,ตุกรนหลังเกตรา ,หินกอง
กุ้ง	ร่องเกาะแดง,หินกอง,หัวนอนเกาะสาม,ร่องกลาง,หน้าราไว,หลังหอ,ร่องบูโบย
ปูม้า	เกาะสุกร,หินกอง,เกาะแดง,จันทา,ร่องกลาง,เกาะสาม,เกาะลู,ตากใบ,เกาะกล้วย ,เกาะแดง
หมึกหอม	เกาะลู,เกาะสาม,ตากใบ,เกาะกล้วย,ร่องกลาง
ปลาทุ	เกาะกล้วย,เกาะแดง,หินกอง,เหล้ามะ,ร่องกลาง

ตารางที่ 10 : แหล่งสัตว์น้ำ (คอหมัน) ประเภทยอย

คอหมัน	มี
1.เกาะสาม	หอยตาชัย,หอยผากผาก,หอยหมาก
2.หินกอง	หอยตาชัย,หอยผากผาก,หอยหนาม
3.เกาะแดง	หอยตาชัย,หอยหมาก,หอยดาว,ปะการังปน
4.เกาะกล้วย	หอยตาชัย,หอยผากผาก,หอยหมาก,หอยขนหมู
5.ร่องกลาง	หอยกะป่ง,หอยครง,หอยผากผาก
6.หน้าราไว	หอยหนาม,หอยหลักไก่อ,หอยผากผาก

รายละเอียดกิจกรรม

1. ชี้แจงโครงการ และวางบทบาทการทำงาน

วันที่ 4 เดือน พฤษภาคม 2558 ณ.ที่ทำการสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่นเปิดประชุม เวลา 13.30 น.

ประธานชี้แจง โครงการวิจัยรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตคนตำบลขอนแก่น ในรอบ 1 ปี ซึ่งมีกิจกรรมดังนี้

กิจกรรม	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	หมายเหตุ
งวดที่ 1	58	58	58	58	58	58	58	58	58	59	59	59	
1.สัมมนา	↔												
2.ค้นคว้า อินเทอร์เน็ต		↔											
3.สำรวจแหล่ง ท่องเที่ยว			↔										
4.สรุป ตรวจสอบ ข้อมูล				↔									
5.ศึกษาดูงาน					↔								
กิจกรรม งวดที่ 2													
6.ประชุมหา รูปแบบการ จัดการ ท่องเที่ยว						↔							
7.จัดอบรม มัคคุเทศ							↔						
8.ทดลอง จัดการ									↔				

ห้องเที่ยว													
9.นำเสนอ ผลงานการ ดำเนินงาน												↔	
ประชุม เครือข่าย นักวิจัย	←											→	

การดำเนินงานโครงการวิจัย

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินกิจกรรมโครงการ เช่น ฝ่ายการเงิน,ฝ่ายบัญชี,ฝ่ายบันทึก, ฝ่ายประชาสัมพันธ์
 - 1.1 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินกิจกรรมโครงการฯ
 - ฝ่ายการเงิน
 - ฝ่ายบัญชี
 - ฝ่ายบันทึก
 - ฝ่ายประชาสัมพันธ์
2. บันทึกผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนิน กิจกรรมโครงการ
3. บันทึกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานกิจกรรมโครงการ

2. สอบถามข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลขอนแก่น

เตรียมงาน: วันที่ 8 เดือน พฤษภาคม 2558ณ.ที่ทำการสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น

เปิดประชุม เวลา 14.00 น.

ประชุมเตรียมวางแผน ร่างแบบสอบถาม และก้แบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบโดยแบ่งทีมวิจัยออกเป็น 5 ทีมๆละ 4 คน รับผิดชอบข้อมูลในแต่ละเรื่องตามความถนัดของแต่ละกลุ่ม ภายใ้ 5 หัวข้อ คือ

1. ตำนาน เรื่องเล่า การปกครอง
2. แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
3. ประเพณี/วัฒนธรรม
4. อาหารประจำถิ่น
5. วิถีประมงพื้นบ้าน

นัดประชุมเตรียมครั้งต่อไป เป็นวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 เวลา 13.00 น. เพื่อมอบหมายงานไปทำต่อแต่ละกลุ่มและเคลื่อนงานอีก 3 กิจกรรมในรอบแรก คือ

กิจกรรมที่ 3: สำรวจแหล่งท่องเที่ยว (มิ.ย.)

กิจกรรมที่ 4 ตรวจสอบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการ (ก.ค.)

กิจกรรมที่ 5 ศึกษาเรียนรู้พื้นที่เครือข่าย(ศึกษาดูงาน) (ส.ค.)

ระดมข้อมูล : วันที่ 18 เดือน พฤษภาคม 2558ณ.ที่ทำการสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น
เปิดประชุม เวลา 14.00 น.

ประชุมเพื่อดูข้อมูลของ 5 หัวข้อ

1. ดำเนิน
2. อาหารของดีของหอย
3. แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
4. ประเพณีวัฒนธรรม
5. วิถีชีวิตชาวประมง

สรุปว่าข้อมูลของเรามีอยู่บ้างแล้ว นั้นมาดูว่าจะลงสำรวจพื้นที่ไหนบ้างสรุปว่าได้ 8 สถานที่ ที่ต้องลงสำรวจ นัดเป็นวันที่ 27 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2558 เวลา 09.30 น.

3. สำรวจพื้นที่จริงงานวิจัยการท่องเที่ยว

ครั้งที่ 1 :วันที่ 27 เดือน พฤษภาคม 2558ณ.ท่าเทียบเรือหมู่ที่ 4 ตำบลขอนแก่นเวลา 09.30 น.

การลงพื้นที่ในครั้งนี้สิ่งที่สำคัญที่จะดูของแต่ละสถานที่คือ 1.สถานที่ตั้ง 2. ลักษณะ 3.จุดเด่น
ทีมวิจัยพร้อมพี่เลี้ยงลงเรือจากท่าเทียบเรือหมู่ที่ 4 ตำบลขอนแก่น แล่นเรือไปตามลำคลอง
จุดแรกที่ผ่านคือ ร่องรอยของโต๊ะขอนแก่น ฝ่าไปจุดที่ 2 เป็นแพปลาสมัยตั้งแต่บรรพบุรุษของ นายสิน
พานิชย์ และเป็นทางสัญจรด้วยเรือแจวระหว่างตำบลขอนแก่นกับตำบลทุ่งบุหลัง ก่อนที่มีการก่อสร้าง
สะพานในปัจจุบัน แต่ตอนนี้แพปลาได้ยกเลิกไปแล้ว จุดต่อมาก็เป็นแพปลาเหมือนกันเมื่อเห็นแพเก่า
กำลังจะยกเลิก ก็เลยมีการจัดตั้งแพใหม่ขึ้นมารองรับ ชื่อ แพปลาศุภนิมิต ซึ่งทำอยู่ในปัจจุบัน จุดต่อมา
ก็เป็นร่องรอยเตาถ่านไทยประสิทธิ์ เป็นคนที่มาจาก เพชรบุรี จุดต่อมา เป็นสะพานข้ามระหว่างขอนแก่น
กับทุ่งบุหลังเลยสะพานขึ้นมาจะเป็นลำคลองแยกเป็น 3 สาย สายที่ 1 เป็นสายขอนแก่นกับทุ่งบุ
หลัง สายที่ 2 แยกไปบ้านมะหังตำบลทุ่งบุหลัง สายที่ 3 เส้นทางไปตำบลนาทอน แล่นเรือไปทางสายที่
3 ก็จะถึงจุดสำคัญของการท่องเที่ยว คือจุด “มังกรคาบแก้ว” ซึ่งเป็นสถานที่พิเศษที่มีต้นไม้เพียงต้น
เดียวงอกกลางลำคลองใหญ่เป็นเสมือนวงเวียน มีคนสมัยก่อนทำนายไว้ว่าลำคลองสายนี้จะมี
เจริญก้าวหน้า เสร็จแล้วก็แล่นเรือชมความอุดมสมบูรณ์ของป่าโกงกาง ต่อมาก็จะเป็นลำคลองเล็กๆที่

เรียกกันว่า “โกยเสือหยิบ” ซึ่งมีการเล่าขานต่อกันว่า เส้นทางนี้เป็นเส้นทางลัดในการเดินเรือ เวลาที่มีพายุลมหรือมรสุมทางทะเล เป็นเส้นทางที่คนอำเภอร่องหว้าจะใช้เส้นทางเป็นเส้นทางคมนาคมกับอำเภอละงู จึงเป็นที่มาของเรื่องเล่าซึ่งมีสองพี่น้องได้พานเรือมาเยี่ยมญาติที่ป่วย ตอนมาก็ปกติไม่มีอะไรเกิดขึ้น แต่พอตอนขากลับได้พายเรือมาตามลำคลองพอมมาถึงที่เกิดเหตุ คลองค่อนข้างแคบและเป็นโค้งตรงโค้งจะเป็นแหลมออกก้อมากคนก็พายแล้วพายอีกทำไมเรือไม่เดินก็เลยหันกลับไปดูคนข้างหลังปรากฏว่าเห็นเสือคาบ(หยิบ)คนข้างหลังอยู่แล้ว จึงเป็นที่เล่ามาจนถึงปัจจุบัน นอกจากโกยเสือหยิบแล้วเรือไปเรื่อยๆก็จะเป็นสัมปทานเต่าถ่านไทรงาม ซึ่งในระหว่างทางนั้นก็จะมี ลานเรียกนกและดอนสาย(สาหร่ายทะเล) สัมปทานเต่าถ่านจะเป็นจุดพักรับประทานอาหาร ต่อไปก็จะเป็นสะพานคลองดุกังไปดูวิถีชีวิตคนทำเล เล่นเรือย้อนกลับมาทางคลองขุดวิ่งเป็นเส้นทางลัดอีกเส้นทางหนึ่งจากการสำรวจของไทยประสิทธิ์เพื่อเป็นเส้นทางขนส่งสินค้า ซึ่งใช้กำลังคนขุดลอกประมาณ 500 เมตร เพื่อเชื่อมต่อกับคลองท่าเทียบเรือหมู่ที่ 4 ตำบลขอนแก่น สรุปใช้เวลาเดินเรือประมาณ 3.5 ชั่วโมง

ปัญหาอุปสรรค และสิ่งที่ต้องพัฒนา : 1.ระยะเวลาไม่เหมาะสม2. หลังคาเรือ/ที่นั่ง3. ชูชีพนักท่องเที่ยว4. โกล่น้ำเที่ยว5. ผ้าเย็น/น้ำเย็น6. โปรโมทแนะนำสถานที่7. จุดพักระหว่างทาง 8. กิจกรรมนักท่องเที่ยว เช่น จุดว่ายน้ำ,ดำหอย,ดำสาหร่าย9. การจัดการรายได้10. การจัดการที่พักอาหาร11.กิตติานักท่องเที่ยว

ครั้งที่ 2 :สำรวจพื้นที่จริงงานวิจัยการท่องเที่ยว(ชายหาด)วันที่ 2 เดือน เมษายน 2558ณ.สวนสาธารณะหาดราไว

ชายหาดราไวมีความยาว 3.5 กิโลเมตร มีทิวสนตลอดชายหาด ทิวสนอ่อนเป็นจุดในการชมแมลงพลัดจำนวนมากในช่วงเดือน เมษายน ปลายฤดูเดือนพฤษภาคมดูได้ทั้งเดือนของทุกปี ชายหาดมีอะไรเป็นจุดขายบ้าง ก็คือ

- 1.เกาะ ตำนานของเกาะแต่ละเกาะเช่นตำนานเกาะสำเภเกตรา
2. หอควายเลซึ่งฤดูกาลปล่อยควายจะมีควายลงเล่นน้ำจะจุดนั้น
3. ดอนหอยเจดีย์/หอยเสียบ
4. จุดชมวิว/เล่นน้ำ/ดูตะวันตกดิน

แหล่งท่องเที่ยวจะมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบพุดเองไม่ได้ และ แบบพุดเองได้

แบบพุดเองไม่ได้จะต้องพุดหรือเล่าให้ฟัง

- โต้ะขอนแก่น
- คลอง/ป่าชายเลน
- สำเภเกตรา
- โกรยเสือหยิบ
- มังกรคาบแก้ว
- ควายเล

แบบพูดเองได้เป็นการเห็นเองสำผัสได้เอง

- ชายหาด
- ดอนหอย
- วิถีชีวิตชาวเล

สิ่งที่ได้ในการสำรวจที่เสร็จแล้วได้อะไรบ้าง

- ❖ สำรวจแล้วได้ความประทับใจเหมือนตัวเองเป็นนักท่องเที่ยว
- ❖ ต้องแก้ไขการท่องเที่ยวต้องปลอดภัยและต้องติดตั้งกั้นไม้สองข้างทางจะได้เห็นสิ่งที่เคยเห็น
- ❖ ได้เห็นฝูงนก/ฝูงปลาตามธรรมชาติ
- ❖ เห็นแนวทางในการที่นำคนเข้ามาเที่ยวในชุมชนได้

ต่อมามีการนัดหมายสรุปวาดภาพแหล่งท่องเที่ยว/อาหารท้องถิ่น แล้วสรุป วันที่ 4 /มิ.ย./58.

ณ. สวนสาธารณะหาดราไวย์วันที่ 4 เดือน เมษายน 2558 ณ.สวนสาธารณะหาดราไวย์

ทีมวิจัยแบ่งหน้าที่กันวาดภาพโดยมีพี่เลี้ยงช่วยดูแลแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย 1.โกยเสื่อหิบบ 2.มังกรคาบแก้ว 3.โต๊ะซอนคลาน 4.หาดราไวย์ 5.ควายเล 6.สำเภากะตรา 7.จุดชมวิว/เล่นน้ำ 8.ดอนหอยเจดีย์/คลองคูกัง 9.ป่าชายเลน

อาหารท้องถิ่นของตำบลซอนคลานประกอบด้วย อินทผลัมทะเลยาหอยโข่งปูต้มเนื้อแน่นแกงหอยหนามหอยเจดีย์ลวกจิ้มปลาจ้องม้องซูปแบ่งทอดปลาทรายทอดน้ำจิ้มสาหร่าย

4. สำรวจซ้ำและทดลองท่องเที่ยวร่วมกับอาสาสมัคร

3 สิงหาคม 2558 อาสาสมัครชุดนี้ทำแผนที่เดินดินอยู่ที่โคกพะยอม ต.ละงู อ.ละงู (จากสมาคมอาสาสมัครนานาชาติตาดิลา) ได้มาศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการทำแผนที่ทำมือของตำบลขอนแก่น และการทำงานกันเป็นทีมของทีมงานวิจัยการท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่นโดยการฟังบรรยายจากทีมวิจัย หลังจากนั้นเป็นการลงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่ทางทีมวิจัยสำรวจ

จากการดำเนินงาน ทีมวิจัยการท่องเที่ยวรู้สึกภูมิใจมากในการทำงานวิจัยในระยะแรกที่ทรงคุณค่าที่สุด ที่นักศึกษาแลกเปลี่ยนได้มาศึกษางานวิจัยการท่องเที่ยวที่ทำที่ทีมวิจัยได้มีโอกาสทดลองพานักศึกษาแลกเปลี่ยนไปตามแหล่งท่องเที่ยวที่วางไว้แต่การท่องเที่ยวไม่ได้เน้นที่สิ่งสวยงามอย่างเดียว ต้องเน้นที่วิถีและศาสนาวัฒนธรรมด้วย

ความรู้สึกของอาสาสมัคร: ยินดีมากที่ขอนแก่นเป็นชุมชนที่เข้มแข็งประทับใจมากกับความรู้ที่ได้ไปดูงานมา พื้นที่ป่าโกงกางที่อุดมสมบูรณ์ เป็นความโชคดีที่มีสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรซึ่งเป็นภูมิทัศน์ที่สมบูรณ์อยากให้คนที่นี้รักษาและหวงแหนทรัพยากรไว้ให้คนอื่นเขาได้มาเรียนรู้ สุดท้ายที่ประทับใจ คือชาวบ้านให้ความร่วมมือมากชาวบ้านมีการอนุรักษ์สิ่งของที่เป็นของชุมชนและขอบคุณสำหรับอาหารที่อร่อยและสดมากค่ะ

5. ศึกษาดูงานกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน : พญาบังสาต.ควนโพธิ์ อ.เมือง จ.สตูล

วันที่ 19 -20 สิงหาคม 2558 ได้ไปศึกษาดูงานเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชน พญาบังสาได้เรียนรู้การจัดการการท่องเที่ยวการจัดการการบริหารขององค์กรเครือข่ายในพื้นที่ได้เรียนรู้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวได้เรียนรู้การจัดการศูนย์เรียนรู้ความเป็นมาของกลุ่มท่องเที่ยว วิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าหมาย ประวัติความเป็นมาของตำบลระเบียบข้อบังคับกลุ่มท่องเที่ยว แผนพัฒนากลุ่มท่องเที่ยว กิจกรรมการเรียนรู้ฐานการเรียนรู้ภายในกลุ่มการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้เครือข่ายภายในตำบล ฐานเรียนรู้ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิทินท่องเที่ยวตามฤดูกาล การเตรียมความพร้อมสำหรับนักท่องเที่ยว กฎระเบียบว่าด้วยนักท่องเที่ยวและชุมชนการบริหารจัดการรายได้กลุ่มท่องเที่ยวของฝากจากชุมชนกิจกรรมอาสาพัฒนาเพื่อสาธารณประโยชน์ขะสร้างบุญกอรุณเพื่อการศึกษาโรงเรียนชายคามัสยิดประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการท่องเที่ยว

6. เรียนรู้เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านการร่วมงานมหกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชน

ทีมวิจัยเข้าร่วม มหกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเรียนรู้รูปธรรมจากชุมชนต่างๆที่เข้าร่วม จำนวน 2 ครั้ง ใน 2 ปี คือ

ครั้งที่ 1 : ทีมวิจัยเข้าร่วม มหกรรมท่องเที่ยว 10-12ส.ค2558 สถานที่ หัวสะพานตายายอ.เมือง จ.สตูลโดยมี ผู้เข้าร่วมคือ เครือท่องเที่ยวจังหวัดสตูลเครือข่าย OTOP จังหวัดสตูล ,พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พมจ)การเข้าร่วมมหกรรมท่องเที่ยวเพื่อไปหาประสบการณ์ได้เห็นผู้เข้าร่วมหลากหลายอาชีพ การทำกิจกรรมร่วม การเตรียมงานแบบมีส่วนร่วมและฟังการเสวนาได้เรียนรู้ผลผลิตที่เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้มีแรงบันดาลใจเพิ่มขึ้นในการจัดการท่องเที่ยวไปร่วมงานครั้งนี้ตำบลขนคลานได้นำผลิตภัณฑ์พื้นบ้านไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่นำไปได้แก่ กะปิ ปลาต้ม ยำสาหร่าย ขนมะเจาะหู กระเป๋ มั่นกั๋ง

ครั้งที่ 2 : 18-19 ก.ค. 2559 สถานที่ ลานหน้าเทศบาลตำบลกำแพง อ.ละงู จ.สตูล ผู้เข้าร่วม คือ เครือท่องเที่ยวจังหวัดสตูล การเข้าร่วมครั้งนี้ ทางทีมวิจัยได้มีการออกแบบข้อมูลการท่องเที่ยวตยชุมชนตำบลขอนคลาน มีการนำเสนอผ่านไวนิล อาหาร และรูปแบบ ทีมวิจัยมีการนำเสนอข้อมูลกับผู้สนใจ ละในงานครั้งนี้ ทางทีมวิจัยได้ส่งตัวแทนคือ อับดุลรอซิก เหมหวัง ลงนามความร่วมมือในบันทึกข้อตกลง (MOU) ว่าด้วยการท่องเที่ยวที่นับผิดชอบต่อสังคม

7.ออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวตำบลขอนคลาน

23 มกราคม 2559 ทีมวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวสู่การพัฒนา ระบบการจัดการท่องเที่ยวในอนาคต โดยมีประเด็นการออกแบบ ดังตาราง

ประเด็น	ลักษณะ/รูปแบบ	หมายเหตุ
การจัดการพื้นที่สวนสาธารณะหาดราวี		
ห้องประชุม	1. ติดแอร์ ใฝ่ผ้าม่าน มีโต๊ะเก้าอี้ เครื่องเสียง จอโปรเจคเตอร์ 2. ขนาดความจุสูงสุดประมาณ 70 คน	
ที่พัก	1. เบื้องต้นทำแบบโฮมสเตย์ ตอนนี้มีบ้านที่สามารถเป็นโฮมสเตย์ได้..... คน 2. กางเต็นท์ในพื้นที่ แบบเดินเท้าแบบอุทยานอาดัง มีฟูก	

การจัดการน้ำ	1. ทำแท้งบรรจุน้ำยกลเสาดั้ง 2. มีแท้งรับน้ำฝนในพื้นที่/น้ำบ่อ 3. ขุดบ่อเพิ่ม 3 ลูก	
การจัดการขยะ	1. ทำจุดคัดแยกขยะ 2. ทำเตาเผาขยะในพื้นที่ 3. มีกิจกรรม Big cleaning เดือนละครั้ง	
ความปลอดภัย/การดูแล ทรัพย์สินในพื้นที่	ปกติ 1. มีการวางระบบเวรยามรายวัน พิเศษ /รับนักท่องเที่ยว 1. ตั้งชุด ชรบ. ดูแลในพื้นที่ 2. ประสานตำรวจชุมชนช่วยดูแล	
การปรับภูมิทัศน์	มีกิจกรรม Big cleaning เดือนละครั้ง	
ระบบการท่องเที่ยว		
ไกด์	บั้งส็ก, ญัต้อม, บัรรอด, กะพร,	
ภูมิปัญญา	ปะด้า, บัรหวอ, สุกู , ญ.หรือ	
รถนำเที่ยว	สามล้อพ่วง ทำคิว	
เรือนำเที่ยว	ทำคิวเรือ	
กิจกรรมท่องเที่ยว 1 วัน	รวมตัวที่สวน -ลงเรือ ไปดูมังกรคาบแก้ว ไกรยเสื่อหีบ คลองขุด หัวพาน ราไว -ทานข้าวเที่ยง -พายไค้ซอนคลาน -จุดชมวิว -ชมพระอาทิตย์ตกปะการังเต่า	
แม่ครัว	ตั้งทีมแม่ครัว ระบบจ้างตามอเตอร์	
เมนูอาหาร	อาหารหลัก 1. ปู 2. หอยหลักไก่แดดเดียว 3. ปลาจ่อมอง ของหวาน(พื้นบ้านทำเอง) 1. ขนมเป็๋ง 2. ลอดช่อง 3. ขนมเปียกปูน 4. ขนมปม เครื่องดื่ม	

	1. น้ำตะไคร้ 2. น้ำกระเจียว 3. น้ำมะพร้าว	
ร้านสวัสดิการสินค้าชุมชน-ผลิตภัณฑ์	ทำแบรนด์ 1.ข้าวเกรียบปู 2.ปลาวง 3.ปลาเค็ม 4.ปลาสาม 5.ปุม้า,ปูดำ 6.ปลาหวาน	
น้ำดื่ม	สร้างแบรนด์น้ำ “ขอนแก่น”	
สื่อ	1.วิดีโอ 2.แผ่นพับ 3.จัดตั้งกลุ่ม “เฟซบุ๊ก” กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านขอนแก่น	
ประชาสัมพันธ์	1.จัดตั้งกลุ่ม “เฟซบุ๊ก” กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนขอนแก่น 2.เข้าร่วมเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขอนแก่น	
หมายเหตุ		

8.วิเคราะห์เพื่อออกแบบการดำเนินการต่อ

9 กุมภาพันธ์ 2559 ทีมวิจัย พี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สตูล เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยชนที่เลี้ยงลงประเมินพื้นที่และออกแบบการดำเนินการ โดยมีประเด็นการประเมินดังนี้

โครงการรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

ตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล มีอาณาเขตติดกับทะเลอันดามัน ตำบลทุ่งบุหลัง อ.ทุ่งหว้า, ตำบลนาทอน อ.ทุ่งหว้า, ตำบลแหลมสน อ.ละงู ประชากรมีอาชีพที่พึ่งพิงฐานทรัพยากรหลัก 3 ส่วน คือ ทะเล , ป่าชายเลน และชายหาด ที่ผ่านมานับจากปี 2541 ชาวบ้านมีการรวมตัว เพื่อแก้ปัญหาทรัพยากรโดย “ชุมชนกับชมรมชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดสตูล” มีการเปิดเวทีทำความเข้าใจกับแกนนำชุมชนกระบวนการรวมกลุ่มและประโยชน์ที่จะได้จากการรวมกลุ่มปี 2549 มีการรวมตัวเพื่อทำกลุ่มสวัสดิการชุมชน ปี 2550 ได้เริ่มจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน ภายใต้ความร่วมมือของสถาบันพัฒนาการเมือง (พอช.) โดยมีกลุ่มองค์กรที่มาจัดแจ้ง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแพชุมชน กลุ่มอาชีพ และอื่นๆ มีสมาชิกสภาจำนวน 34 คน จาก 4 หมู่บ้าน มาเป็นกรรมการดำเนินงาน ขยายการ

ดำเนินงานสู่การจัดการที่ดิน ซึ่งเป็นการหาทางออกกรณีพื้นที่ชาวบ้านทับซ้อนกับพื้นที่ป่าชายเลน การจัดการที่อยู่อาศัย การตั้งรับมือภัยพิบัติ การจัดการทะเลเพื่อเป็นแหล่งความมั่นคงทางด้านอาหาร

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการจัดการพื้นที่ตำบล โดยทีมวิจัยเป็นชุดแกนนำจากสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น มีทักษะการทำงาน มีหน่วยงานภาคีร่วมงานอยู่แล้ว ประกอบกับพื้นที่มีศักยภาพในการจัดการ โดยจากการดำเนินงานที่ผ่านมา ทางทีมสรุปแหล่งท่องเที่ยวเป็น 8 แหล่ง ครอบคลุม ชายหาด คลอง ป่าชายเลน และแหล่งประวัติศาสตร์ มีอาหารที่นำจากทรัพยากรมาเป็นเมนู (หอยกแป้ง, ปู, ปลา) ทั้งนี้ในส่วนเป้าหมายการจัดการ เน้นการท่องเที่ยวผ่านวิถีชีวิตคนขอนแก่น (วิถีชาวประมง)

นอกจากนี้ ทีมวิจัยมีการยื่นข้อเสนอการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะหาดราวี จาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ในรูปแบบสัญญาความร่วมมือระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่นกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล โดยวิเคราะห์จากศักยภาพ ที่ทีมวิจัยเห็นว่า หาดราวีคือจุดเด่นทางการท่องเที่ยวที่สามารถเป็นจุดกลาง และแรงดึงดูดที่สำคัญ นอกจากนี้ในส่วนพื้นที่หาดราวียังมีกลุ่มอาคารประกอบด้วย คือ อาคารห้องประชุม ขนาดความจุ 300 คน , อาคารกระโจมขนาดความจุ 50 คน ,ห้องน้ำรวมแบ่งชายหญิงจำนวน 10 ห้อง และ เวทียกพื้นจำนวน 1 แห่ง ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ได้ก่อสร้างสวนสาธารณะในพื้นที่หาดราวีในปี 2549 อยู่แล้ว

9. จัดทำสื่อวีซีดีท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขอนแก่น

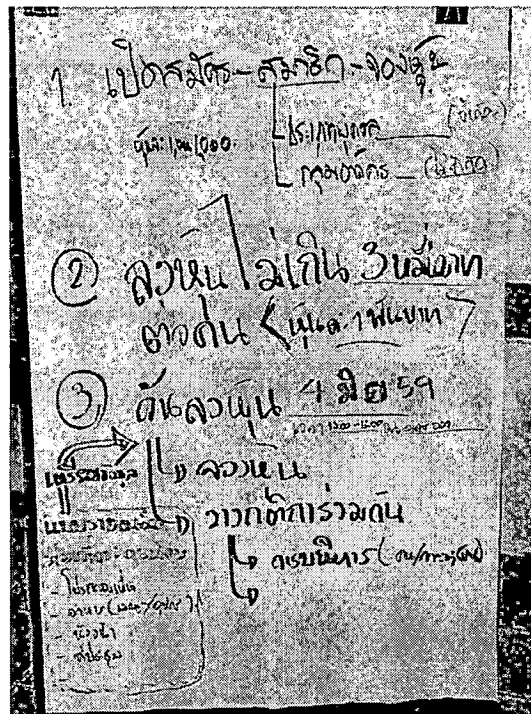
22-26 เมษายน 2559 ทีมวิจัย ผู้เฒ่าผู้แก่ เพื่อบันทึกข้อมูลการวิจัยในรูปแบบสื่อวีซีดีสู่การนำเสนอแก่สาธารณชน

การทำสื่อจัดเป็นวันเดียวนะครับ ก่อนหน้านั้นมีการออกแบบเส้นทางร่วมกันระหว่างทีมวิจัยและผู้ถ่ายทำ ซึ่งครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สื่อสร้างสรรค์จากกรุงเทพมหานคร มาร่วมในการถ่ายทำ โดยมีรูปแบบการถ่ายทำเน้นแหล่งท่องเที่ยว อาหาร มีทีมวิจัยเป็นไกด์นำเที่ยวคือ สมชาย หนานยวง ต้มลัก สันมาหมีน ดวงพร ชุ่มพลวงศ์ ปรีดา หนานยวง เป็นต้น

สื่อชิ้นนี้ ใช้เป็นชิ้นงานบันทึกข้อมูลนำเสนอ แก่หน่วยงาน และคนที่สนใจ

10. พัฒนากลไกท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขอนแก่น

การพัฒนาเริ่มจากการตั้งกองทุน สร้างระเบียบ และสมัครสมาชิก โดยมีรายละเอียดดังนี้
-ลงหุ้นกลุ่มท่องเที่ยว 27 พฤษภาคม 2559

-เลือกคณะกรรมการกลุ่มท่องเที่ยว และเปิดบัญชี 10 สิงหาคม 2559

ทีมวิจัย ผู้สนใจเข้าร่วมกลุ่ม เพื่อลงหุ้นกลุ่มและรับสมาชิกร่วมดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านกองทุนที่สามารถจัดการตนเองได้

คุณสมบัติสมาชิกลงหุ้นกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขนคลาน

1. อายุ 18 ปีขึ้นไป
2. สามารถเข้าร่วมประชุมกับกลุ่มได้อย่างต่อเนื่อง
3. จำกัดเพดานการถือหุ้นไม่เกิน 30,000 บาททั้งประเภทบุคคลและองค์กร
4. สมาชิกต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลขนคลาน หรือ กลุ่มบุคคลที่ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

ใบสมัครสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขนคลาน

1. ข้าพเจ้า (นาย / นาง / นางสาว).....อายุ.....ปี
อาศัยอยู่ในบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก / ซอย.....
ถนน.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัดสตูล
2. อาชีพ.....

3. ข้าพเจ้าสนใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขอนแก่นเพราะ

4. ข้าพเจ้าสนใจจองหุ้นจำนวนบาท (ไม่เกิน 30,000 บาท)

โดยเลือกจ่ายดังนี้

☐ จ่ายครั้งเดียว

☐ ผ่อนจ่าย เดือนละ.....บาท

5. ข้าพเจ้าขอสมัครเป็นสมาชิก กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขอนแก่น โดยจะลงทุนในวันที่กำหนดหมาย

ข้าพเจ้าเข้าใจหลักการ วัตถุประสงค์ ของกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านตำบลขอนแก่นเป็นอย่างดี และจะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกองทุนฯ โดยเคร่งครัด

ขอรับรองว่า ข้อความที่กล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ พร้อมใบสมัครนี้

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

(.....)

คำรับรองเห็นชอบของคณะกรรมการ

คณะกรรมการ มีมติ

☐ เห็นชอบ รับผู้สมัครเป็นสมาชิก

☐ ไม่เห็นชอบ รับผู้สมัครเป็นสมาชิก

ลงชื่อ.....ประธาน

กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขอนแก่น

(.....)

11.อบรมมัคคุเทศก์

15-16 สิงหาคม 2559 ทีมวิจัยเยาวชนในพื้นที่ เพื่อฝึกอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยมีเนื้อหาการอบรมดังนี้

มัคคุเทศก์ หรือไกด์ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ข้อมูล ความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเหตุการณ์ร่วมสมัยต่างๆแก่บุคคลที่อยู่ในกลุ่มท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเอกเทศ หรือนักท่องเที่ยวในกรณีทัศนศึกษาที่สถานี่ทางศาสนาหรือประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ และสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจอื่นๆ มัคคุเทศก์ส่วนใหญ่จะได้รับการรับรองจากองค์กรที่เกี่ยวข้องก่อนเข้าทำงาน ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละประเทศและภูมิภาค

ตามสมาคมมาตรฐานยุโรป คำจำกัดความของคำว่า "มัคคุเทศก์" คือ:บุคคลที่นำพาซึ่งผู้เยี่ยมชมในภาษาที่ผู้เยี่ยมชมเลือกและอธิบายซึ่งวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติของพื้นที่นั้นๆ โดยบุคคลนั้นมักมีหนังสือรับรองคุณวุฒิที่ออกให้โดยหรือยอมรับโดยทางการ

การรองรับคุณวุฒิการนำเที่ยวถือเป็นสิ่งจำเพาะของแต่ละประเทศและในแต่ละเหตุการณ์ ในบางกรณี การรับรองนี้อยู่ในระดับประเทศ ในบางกรณี อยู่ในระดับภูมิภาค ในทุกกรณี การนำเที่ยวมักขึ้นอยู่กับหลักจริยธรรมและศีลธรรมในการศึกษาและการฝึกงานของประเทศนั้นๆ ศิลปะการนำเที่ยวถือเป็นงานฝีมือ ต้องมีความสามารถในการรับรู้และเลือกบอกข้อมูลให้แก่กลุ่มผู้ฟัง ความสามารถในการส่งต่อข้อมูลโดยใช้วิธีที่ง่ายและตรงไปตรงมา ความสามารถที่จะให้ผู้มาเที่ยวเห็นและรับรู้ด้วยตัวเองในเวลาเดียวกัน

ประเภทของมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์ทั่วไป

มัคคุเทศก์ทั่วไป (ต่างประเทศ) บัตรสีบรอนซ์เงิน นำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ (สามารถนำเที่ยวได้ทั่วประเทศ)

มัคคุเทศก์ทั่วไป (ไทย) บัตรสีบรอนซ์ทอง นำเที่ยวเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น (สามารถนำเที่ยวได้ทั่วประเทศ)

มัคคุเทศก์เฉพาะ

มัคคุเทศก์เฉพาะ (ต่างประเทศเฉพาะพื้นที่) บัตรสีชมพูนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ (เฉพาะจังหวัดที่ระบุไว้บนบัตรและจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อ)

มัคคุเทศก์ (ไทยเฉพาะพื้นที่) บัตรสีฟ้า นำเที่ยวเฉพาะนักท่องเที่ยวไทย (เฉพาะจังหวัดที่ระบุไว้บนบัตรและจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อ)

มัคคุเทศก์ (เดินป่า) บัตรสีเขียว นำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศในเขตพื้นที่ป่า

มัคคุเทศก์เฉพาะ (ศิลป – วัฒนธรรม) บัตรสีแดง นำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย และ ชาวต่างประเทศทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปะ – วัฒนธรรม วรรณคดีไทย

มัคคุเทศก์เฉพาะ (ทางทะเล) บัตรสีส้ม นำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย หรือ ชาวต่างประเทศ ในเขตพื้นที่ทางทะเล

มัคคุเทศก์เฉพาะ (ทะเลชายฝั่ง) บัตรสีเหลือง นำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย หรือ ชาวต่างประเทศ ในเขตพื้นที่ทางทะเล หรือ เกาะต่าง ๆ โดยมีระยะห่างจากชายฝั่งถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้ไม่เกิน 40 ไมล์ทะเล

มัคคุเทศก์เฉพาะ (แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ) บัตรสีม่วง นำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย หรือ ชาวต่างประเทศเฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ระบุชื่อไว้บนบัตร

มัคคุเทศก์เฉพาะ (วัฒนธรรมท้องถิ่น) บัตรสีน้ำตาล นำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย หรือ ชาวต่างประเทศทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เกี่ยวกับศิลปะ – วัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ โบราณคดี เฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่นที่ระบุชื่อไว้ในบัตรเท่านั้น

การอบรมครั้งนี้ เป็นการอบรมมัคคุเทศก์เฉพาะ (วัฒนธรรมท้องถิ่น) เน้นทักษะนำเที่ยวให้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทย ทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลขนคลาน มีการ ขวนวิทยากรจากเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนมาเข้าร่วม

เปิดกิจกรรมค่ายโดย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขนคลาน นายโชติ คำอ่อน

12.ขอใช้พื้นที่สาธารณะ (สวนสาธารณะหาดราไว) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

ครั้งที่ 1 : 5 พฤษภาคม 2559 ยื่นหนังสือขอใช้พื้นที่กับอบจ.สตูลพร้อมเข้าพบนายก อบจ.

ครั้งที่ 2 : 17 สิงหาคม 2559 ยื่นแผนการจัดการพื้นที่พร้อมลงนามในบันทึกการขอใช้พื้นที่ ลับมอบกุญแจอาคารจากนายก อบจ.เพื่อขอใช้อาคารในพื้นที่สวนสาธารณะหาดราไว เป็นสำนักงานท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขนคลาน

ที่ทำการสภาองค์กรชุมชนตำบลขนคลาน

เลขที่ 54 หมู่ 1 ตำบลขนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จ.สตูล

5 พฤษภาคม 2559

เรียนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (อบจ.สตูล) ท่านสมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์

เรื่องการขอใช้พื้นที่สวนสาธารณะหาดราไวสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตำบลขนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล มีอาณาเขตติดกับทะเลอันดามัน ตำบลทุ่งนุหลั่ง อ.ทุ่งหว้า, ตำบลนาทอน อ.ทุ่งหว้า, ตำบลแหลมสน อ.ละงู ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพเป็นที่ราบ ประกอบด้วยพื้นที่ทำการเกษตร และพื้นที่ป่าชายเลนตลอดแนวถนนและแถบชายฝั่ง การปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านขนคลานตะวันออก , หมู่ที่ 2 บ้านราไวใต้ , หมู่ที่ 3 บ้านขนคลานตะวันตก , หมู่ที่ 4 บ้านราไวเหนือ จำนวนครัวเรือน 619 ครัวเรือน ประชากรจำนวนทั้งสิ้น 2,547 คน นับถือศาสนาอิสลามกว่า 90 เปอร์เซนต์ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง รองลงมาคือ ทำนา (เพื่อการบริโภคในครัวเรือน) ทำสวนมะพร้าว สวนปาล์ม ปลูกพืชหมุนเวียน เลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลากระชัง ค้าขาย รับจ้าง โดยมีอาชีพที่พึ่งพิงฐานทรัพยากรหลัก 3 ส่วน คือ ทะเล , ป่าชายเลน และชายหาด

แหล่งทรัพยากรที่สำคัญ ได้แก่ ชายหาดราไว ยาว 4.5 ก.ม. ติดหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 4, ป่าชายเลน มีเนื้อที่ 5,654 ไร่ ขึ้นอยู่กับสถานะพัฒนาป่าชายเลนที่ 37 (มีกฎระเบียบในการจัดการป่าชายเลน) นอกจากนี้ยังมี ลำคลองสายหลัก 3 สาย คือ คลองดุกัง คลองวังวน คลองราไว ทั้ง 3 คลองเชื่อมโยงกัน และเชื่อมต่อกับพื้นที่ตำบลทุ่งนุหลั่ง ตำบลนาทอน และตำบลแหลมสน

จากศักยภาพดังกล่าว ชาวตำบลขนคลาน ในนามสภาองค์กรชุมชนตำบลขนคลาน ร่วมกับศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สตูล ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ร่วมดำเนินการโครงการรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถีชีวิตของคนตำบลขนคลาน อ.ทุ่งหว้า จ.สตูลเริ่มดำเนินการเดือนเมษายน 2558 เป็นต้นมา ภายใต้แนวคิดการขับเคลื่อนกับยุทธศาสตร์ตำบลว่าด้วย “การพัฒนาคลุ่มองค์กรทางสังคม ให้สามารถจัดการสถานการณ์ทางสังคม โดยมีแผนป้องกัน, แก้ไข, ฟื้นฟูและพัฒนา ภายในตำบลขนคลานอย่างมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับฐานวัฒนธรรมศาสนา ผ่านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Tourism)” ซึ่งมีเป้าหมาย เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากร วิถีชีวิต วัฒนธรรม และจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดย

ชุมชน ที่ดำเนินการให้บริการการท่องเที่ยวในด้านการบริการที่พัก อาหาร นำเที่ยว โดยให้กลุ่มองค์กรในตำบลมีส่วนร่วมดำเนินการ

อนึ่งจากการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา พบว่า ตำบลขอนแก่นมีฐานทรัพยากรที่สำคัญสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ดังนี้

1. แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย หาดราไวย์, ดอนหอย, สันหลังเต่า , ป่าชายเลน, คลองสายต่างๆ
2. แหล่งประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย ไต้ะขอนแก่น, ควายเล , สำเภเกตรา
3. พื้นที่สาธารณะ ประกอบด้วย สวนสาธารณะหาดราไวย์, จุดชมวิว

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ศักยภาพ ทางที่มวิจัยเห็นว่า หาดราไวย์คือจุดเด่นทางการท่องเที่ยวที่สามารถเป็นจุดกลาง และแรงดึงดูดที่สำคัญ นอกจากนี้ในส่วนพื้นที่หาดราไวย์ยังมีกลุ่มอาคารประกอบด้วย คือ อาคารห้องประชุมขนาดความจุ 300 คน , อาคารกระจกขนาดความจุ 50 คน ,ห้องน้ำรวมแบ่งชายหญิงจำนวน 10 ห้อง และ เวทียกพื้นจำนวน 1 แห่ง ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ได้ก่อสร้างสวนสาธารณะในพื้นที่หาดราไวย์ในปี 2549 อยู่แล้ว

จากศักยภาพดังกล่าว ทางที่มวิจัยจึงเสนอแนวคิดว่าจะประสานขอความร่วมมือกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (อบจ.สตูล) เพื่อขอใช้พื้นที่อาคารในสวนสาธารณะหาดราไวย์ เพื่อเป็นจุดประสานงาน และอาคารทำการในด้านการจัดการท่องเที่ยวในอนาคตในรูปแบบสัญญาความร่วมมือระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่นกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

ทั้งนี้ ด้วยความคาดหวังว่า ตำบลขอนแก่นจะสามารถปรับใช้ทุนในพื้นที่สู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน อันนำไปสู่การจัดการในมิติอื่นๆอย่างเต็มศักยภาพ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(นายอัครเดช อัครเดช)

ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลขอนแก่น

13. เวทีนำเสนอผลงานวิจัย

27-28 กันยายน 2559 ณ สวนสาธารณะหาดราไวย์ ต.ขอนแก่น อ.ทุ่งหว้า จ.สตูล เวลา 13:30 - 16.00 น.ที่มวิจัย ชาวบ้าน แกนนำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการวิจัยสู่สาธารณะชน โดยผนวกงานวิจัยกับงานในพื้นที่ “ชุมชนบริหารจัดการตนเอง” ดังกำหนดการ

เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
13.00-13.30	ลงทะเบียน	คณะทำงาน
13.30-14.00	กล่าวต้อนรับและชี้แจงวัตถุประสงค์กิจกรรม	นายอับดุลรอซึก เหมหวัง ประธานสภาองค์กรชุมชน ต.ขอน คลาน
14.00-15.00	นำเสนอผลงาน/ชมชิมผลิตภัณฑ์ชุมชน 1. “ธนาคารร่วมใจชุมชนตำบลขอนคลาน” 2. “พัฒนาทุเรียน สู่อาชีพของตำบลขอนคลาน” 3. “พัฒนาเยาวชนสู่อาชีพ” 4. “ภัยพิบัติ กับความปลอดภัยของคนในตำบลขอน คลาน” 5. “การจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของ ตำบลขอนคลานอย่างยั่งยืน” 6. “ร่วมด้วยช่วยกันป้องกันโรค และลดพฤติกรรม เสี่ยงของคนในตำบลขอนคลาน 7. “รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านวิถี ชีวิตของคนตำบลขอนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัด สตูล” 8. “เชื่อมร้อยกลุ่มองค์กรผ่านองค์กรสภาชุมชนตำบล ขอนคลาน”	คณะทำงาน
15.00-15.20	ชมวิดิทัศน์ “ท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลขอนคลานกับการ จัดการฐานทรัพยากร”	ทีมวิจัย
15.20-15.40	แลกเปลี่ยนเรียนรู้	นายวิโชคศักดิ์ รมรงค์ไพรี ผู้จัดการสมาคมสมาพันธ์ประมง พื้นบ้านแห่งประเทศไทย
15.40-16.00	กล่าวสรุปและพิธีมอบignyแจอาคารจาก อบจ.สตูล	นายกสมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สตูล

ในงานนี้ทางทีมวิจัยมีการนำเสนอการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลขนคลาน และร่วมรับฟังข้อเสนอจากผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนมีการมอบกุญแจอาคารจากนายกอบจ.สตูล